

Rapportering af diagnostiske undersøgelser af faldvildt

2025



Forfattere: Anne Sofie Vedsted Hammer (KU), Michelle Lauge Quaade (KU), Tim Kåre Jensen (KU), Helena Mejer (KU), Ann Sofie Olesen (SSI), Charlotte Kristiane Hjulsager (SSI)

Rapportering af diagnostiske undersøgelser af faldvildt 2025

Udført af: Veterinær- og Husdyrvidenskab, Københavns Universitet, Institut for Veterinær- og Husdyrvidenskab, Ridebanevej 3, 1870 Frederiksberg C

Adresse: Københavns Universitet, Ridebanevej 3, 1870 Frederiksberg C

Email: VILDT@sund.ku.dk

Hjemmeside: Faldvildtovervågningens hjemmeside www.vildtsundhed.dk

Opsætning: Anne Sofie Hammer

Internt review: Kirstine Callø

Forsidebillede: Dødfundet ulv (foto: Naturstyrelsen), dødfundet hvidnæse (foto: MuseumVest) og dødfundet rådyr (foto: Patologivagten)

Forord

Faldvildtovervågningen udgør et vigtigt grundlag for overvågning af sundhed og dødelighed hos vilde dyr i Danmark. Undersøgelserne giver et aktuelt billede af sygdomsforekomst og et langsigtet grundlag for rådgivning vedrørende dyresundhed, zoonoser og forvaltning.

I de senere år har der været stigende fokus på sundhedstilstanden hos flere danske vildtarter, herunder arter hvor der observeres tilbagegang i bestandene. Patologivagten diagnostiske undersøgelser af dødfundet faldvildt bidrager til at belyse sundhedstilstanden. Vi arbejder løbende på at styrke tværfagligt samarbejde samt udveksling af data og prøvemateriale både nationalt og internationalt med henblik på bedre at belyse faktorer, der kan påvirke bestandsdynamikken hos vildtlevende arter.

Faldvildtovervågningen bidrager desuden til undersøgelser af faunakriminalitet, herunder mistanke om forgiftning og ulovlig nedlæggelse af vilde dyr. Samtidig indgår overvågningen som en del af beredskabet for strandede havpattedyr, hvor undersøgelser af døde sæler og hvaler bidrager til viden om sygdomsforekomst og dødsårsager hos marine pattedyr.

Vi vil gerne takke alle, der har bidraget til arbejdet præsenteret i denne rapport – herunder borgere, jægere, myndigheder og samarbejdspartnere, som har medvirket til indsamling og undersøgelse af dødfundne vilde dyr.

Patologivagten
10. maj 2026

Indholdsfortegnelse

Forord	3
Sammendrag.....	5
Indledning	7
Faldvildtovervågningen	7
Kvalitetssikret diagnostik	7
Myndighedsbetjening og rådgivning ifm. faldvildt	8
Præsentationer og deltagelse ved konferencer, temadage, møder og lignende	9
Publikationer, hvor data eller materiale fra faldvildt indgår.....	10
Passiv overvågning	13
Undersøgelse af faldvildt i 2025	13
Fugle modtaget som faldvildt	15
Fugleinfluenza hos udsatte fasaner	21
Klovbærende vildt modtaget som faldvildt.....	22
Landlevende rovdyr modtaget til faldvildtovervågningen	27
Andre landlevende dyr modtaget som faldvildt	29
Havpattedyr modtaget som faldvildt	32
Anden overvågning og projekter	35
Overvågning af rævens dværgbændelorm.....	35
Undersøgelse af gnavere som mellemvært for rævens dværgbændelorm	36
Overvågning og påvisning af trikiner i Danmark	36
Undersøgelse af forekomsten af Bluetongue og EHD virus i vildtlevende hjorte i Danmark	37
Projekt vedrørende blodbårne infektioner hos råvildt og sygdomsovervågning af rådyrbestande	37
Karakterisering af <i>Helicobacter spp</i> i mavetarmkanalen.....	38
Konklusioner	40
Tak	41

Sammen drag

Denne rapport sammenfatter resultaterne fra faldvildtundersøgelserne i 2025 og giver et aktuelt indblik i sundhedsstatus og forekomst af sygdomme hos vilde dyr i Danmark. Året har været præget af flere bemærkelsesværdige fund med betydning for både dyresundhed og zoonotisk risiko.

I Danmark blev der i 2025 fortsat påvist **højpatogen fugleinfluenza (HPAI)** hos både vilde og tamme fugle, samt hos en ræv fra Sjælland. Overvågning af fugleinfluenza hos vilde fugle og pattedyr er afgørende for tidlig opsporing og håndtering af sygdommen. Offentligheden opfordres til at rapportere fund af døde vilde fugle via Fødevarestyrelsens app *FugleinfluenzaTip*. Fugle kan fortsat indsendes til faldvildtovervågningen, såfremt Fødevarestyrelsen ikke har konkret interesse i fundet.

Der er for andet år i træk påvist infektion med den myggebårne **usutu virus** i danske fugle, herunder 6 solsorte og en enkelt tårnfalk.

Der blev igen i 2025 påvist **forgiftninger blandt vilde fugle**, hvor der blev påvist forgiftning med carbofuran i tre havørne og én musvåge. Andre tilfælde af faunakriminalitet omfattede **ulovlig nedskydning af ulv og gråsæl**.

Rådyr udgør fortsat den hyppigst indsendte art blandt landlevende pattedyr. I 2025 blev der påvist alvorlige lungeinfektioner forbundet med parasitinfektioner hos mange dyr. Alvorlige infektioner med lungeorm forekom geografisk spredt over hele landet. Derudover blev der stadig modtaget mange dyr, hvor diarree og afmagring var de væsentligste obduktionsfund.

Antallet af indsendte eksemplarer af **kronvildt** var lidt højere end de foregående år. Yderligere øgning af dette antal vil kunne styrke det videnskabelige grundlag for sygdomsovervågning. Det er imidlertid en tilbagevendende udfordring at håndtere logistikken omkring større hjortevildt i overvågningen.

Der blev påvist en række **infektionssygdomme hos ræve**, herunder flere agens der kan forårsage potentielt alvorlige infektioner hos mennesker og hunde. Dette inkluderer HPAI, fransk hjerteorm, ræveskab, rævens dværgbændelorm og *Trichinella pseudospiralis*.

Harepest (tularæmi), forårsaget af bakterien *Francisella tularensis*, blev diagnosticeret hos to harer. Tularæmi er en alvorlig zoonose og kan, hvis ubehandlet, være livstruende for mennesker.

Prøver fra faldvildt er blevet anvendt i mange **overvågnings- og forskningsprojekter**, der bidrager til videnopbygning - blandt andet om mikroorganismer, sygdomsforekomst og sundhed i den vilde danske fauna. Materiale fra faldvildt arkiveres desuden med henblik på fremtidige analyser og projekter. I rapportens afsluttende afsnit beskrives udvalgte forskningsaktiviteter, hvor faldvildt har indgået – bl.a. projekter om blodbårne parasitter hos rådyr, og overvågning af zoonotiske sygdomme som rabies og rævens dværgbændelorm.

Borgernes engagement i vildtets sundhed er fortsat højt, og faldvildtkonsortiet modtager løbende henvendelser fra borgere, som ønsker at bidrage til faldvildtovervågningen ved at indsende fund eller søger rådgivning om syge og dødfundne dyr.

Indlevering af faldvildt

Indlevering: KU Frederiksberg: Københavns Universitet,
Patologivagten, Ridebanevej 3, 1870 Frederiksberg C.

Find Naturstyrelsens lokale enheder
på: <https://naturstyrelsen.dk/kontakt-os-lokalt>

Ved personlig indlevering, kontakt altid indleveringsstedet for at aftale
modtagelse.

Læs mere om indlevering af faldvildt på hjemmesiden
www.vildtsundhed.dk



Ræv dødfundet i have

1

Indledning

Denne rapport indeholder resultaterne af de diagnostiske undersøgelser gennemført på faldvildt modtaget fra 1. januar til 31. december 2025 i Danmark.

Faldvildtovervågningen

Faldvildtovervågningen er i 2025 omfattet af en overordnet rammeaftale mellem Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) og Københavns Universitet (KU). Opgaven varetages af Patologivagten på KU, som er den veterinære patologiservice i DK-VET-konsortiet, i tæt samarbejde med Statens Serum Institut (SSI). Patologivagten udfører de patologiske undersøgelser og relevant prøveudtagning, mens analyser for lovomhandlede sygdomme hos vildt foretages på SSI. Parallelt med aftalen med SGAV er der indgået en aftale med Fødevarestyrelsen om finansiering af zoonoseovervågning i vildt.

Formålet med aftalen med Fødevarestyrelsen er at sikre, at materiale fra vildt, der er fundet sygt og dødt, kan indgå i overvågningen af specifikke lovomhandlede smitsomme dyresygdomme og zoonoser (sygdomme, der kan smitte fra dyr til mennesker), herunder HPAI, rævens dværgbændelorm, trikiner, rabies, West Nile virus og COVID. Obduktion af faldvildt er gratis for borgerne, dog skal dyret fragtes ind til undersøgelse for indsenders egen regning. Faldvildt kan afleveres eller sendes til Patologivagten, og der er fryserne til rådighed for aflevering af faldvildt hos Naturstyrelsens lokale enheder. Fryserne tømmes regelmæssigt, og materialet transporteres ind til diagnostisk undersøgelse.



Prøveudtagning fra ræve i BSL2 sektionstue

For nogle borgere er det umuligt at få fragtet faldvildt til undersøgelse, men så bidrager kontakt pr. mail eller telefon til at fastholde en basal overvågning.

Kvalitetssikret diagnostik

Patologivagten på KU er godkendt af Fødevarestyrelsen og Arbejdstilsynet til at udføre diagnostiske analyser på bl.a. kadavere og udtagne prøver fra syge dyr. Til dette arbejde benyttes et kvalitetssystem, hvor Kvalitetshåndbogen, nedskrevne arbejdsprocedurer og retningslinjer danner grundlaget for alle typer af undersøgelser og analyser.

En forudsætning for, at DK-VET kan modtage dyr mistænkt for lovomhandlede sygdomme, er DANAK (det nationale akkrediteringsorgan i Danmark) laboratorieakkrediteringen på Institutet, og at KU og SSI deltager i præstationsprøvnings (ringtest), hvor prøver modtages fra andre referencelaboratorier for at

kontrollere laboratoriets evne til at påvise og karakterisere smitstoffer korrekt. Desuden bliver der årligt foretaget intern audit, hvor metoder og procedurer tjekkes af egne medarbejdere, samt regelmæssige besøg af DANAK, der gennemgår udvalgte emner for at tjekke, om de beskrevne procedurer overholdes.

Laboratorierne har i Patologivagten i 2025 opnået LEAF bronze-status (Laboratory Efficiency Assessment Framework) som led i en styrket indsats for bæredygtig laboratoriedrift.

Prøvemodtagelse er en vigtig parameter ved kvalitetssikret laboratoriearbejde, og for at undgå smittespredning.

Patologivagten på KU, som håndterer modtaget faldvildt, har udførlige instrukser for håndtering, herunder for modtagelse, registrering, opbevaring og intern/ekstern transport af prøvematerialer, f.eks. hvis døde vilde fugle skal undersøges for HPAI. Patologivagten gennemfører desuden en årlig audit med Fødevarestyrelsen, som fører tilsyn med arbejdet, der involverer dyr mistænkt for alvorlige smitsomme sygdomme.

De laboratorier på KU, hvor der håndteres materiale fra syge og dødfundne dyr, er specielt indrettet og isoleret fra øvrige områder på KU for at undgå smittespredning. Der arbejdes efter instrukser om forholdsregler ved arbejde i såvel sektionsstue som i mikrobiologiske laboratorier klasse 2 og klasse 3.



Undersøgelse af fasan i biosafety level 3 (BSL3) mistankerum i 2025

Dette sikrer mod både intern og ekstern smittespredning samt personalets sikkerhed ved

arbejde med sygdomme, der kan smitte mennesker (zoonoser).

Materiale og dyr indbragt til undersøgelse underkastes en standardiseret undersøgelse med udgangspunkt i indsenders oplysninger. Indsendelsessedlen, der skal følge med faldvildt, kan findes på hjemmesiden: **www.vildtsundhed.dk**. Når undersøgelsen er afsluttet, meddeles svaret skriftligt til indsenderen.

Prøvemateriale indleveret til undersøgelse gemmes normalt ikke, ligesom der af hensyn til mulig smitterisiko sædvanligvis ikke udleveres restmateriale til indsender efter afsluttet undersøgelse. Dog gemmes udvalgte organprøver og blodprøver i en vævsbank med henblik på eventuelle videre undersøgelser og til brug i forskningen. KU opbevarer disse prøver i et omfattende fryserarkiv.

Omkostninger ved obduktion af faldvildt og diagnostiske undersøgelser med henblik på at belyse dødsårsagen er afholdt af SGAV gennem en projektbevilling. I forbindelse med obduktion af indsendt faldvildt udføres der en patoanatomisk undersøgelse af dyret. For det enkelte indsendte dyr eller materiale vurderer dyrlægerne herefter behovet for supplerende diagnostik for at identificere dødsårsag og/eller årsager til eventuelle sygdomsmæssige forandringer. Herudover udtages systematisk prøver til vævsarkiv. Hvilke prøver, der udtages til vævsarkivet, afhænger af dyrearten.

Udover selve obduktionerne af faldvildt forestår Københavns Universitet også myndighedsrådgivning for SGAV.

Myndighedsbetjening og rådgivning ifm. faldvildt

Ligesom foregående år har Patologivagten på KU også i 2025 dagligt modtaget telefonopkald, mails og billeder fra borgere, der har observeret sygdomssymptomer eller forandringer hos især nedlagt vildt. Baggrunden for spørgsmålene kan ofte være et ønske om at få at vide, om fund har betydning for, om dyret kan spises, og om det skyldes smitsom infektionssygdom eller forgiftning. I nogle tilfælde kan vi rådgive uden at få dyret eller organerne sendt ind, men i de fleste tilfælde er der behov for at bringe dyret eller organerne ind til undersøgelse.

Præsentationer og deltagelse ved konferencer, temadage, møder og lignende

Medarbejdere i Patologivagten har deltaget i nedenstående møder/konferencer i 2025, hvor vi har formidlet resultater med relevans for vildt og vildtsygdomme, herunder:

Aktuelle årsager til sygdom og død blandt vilde dyr i Danmark. Foredrag af Anne Sofie Hammer for Naturhistorisk Forening for Nordsjælland tirsdag den 6. maj 2025.

Synergien mellem zoonoseovervågningen og faldvildtovervågningen. KOZO workshop, SSI, 12. marts 2025.

Informationsmøde vedrørende fugleinfluenza. Karen Martiny, Anne Sofie Hammer og ph.d.-studerende Maibrith Træholt Ovesen fra Patologivagten holdt oplæg ved et informationsmøde om fugleinfluenza ved Tissø den 24. november 2025. Deltagerne omfattede bl.a. jagt- og naturinteressenter.

Formålet var at formidle igangværende projekter på Københavns Universitet, den nationale overvågning af fugleinfluenza samt muligheder for at forebygge smitte i fasanudsætninger. Vaccination af udsætningsfasaner blev drøftet, men er aktuelt ikke muligt i henhold til lovgivningen.



Fasaner modtaget til undersøgelse for fugleinfluenza

Afholdelse af nordisk møde for dyrlæger, der arbejder med vildtlevende dyr

Det halvårige møde i Nordic Wildlife Disease Association (nWDA) blev afholdt i Danmark i 2025 og samlede fagpersoner inden for vildtsundhed fra de nordiske lande til tre dages erfaringsudveksling, faglige oplæg og feltaktiviteter. Mødet blev afholdt af Københavns Universitet. Mødets fokus var på aktuelle udfordringer samt forskning og overvågning af vildtsygdomme i Norden.

Programmet indledtes med en workshop om rewilding i et sygdomsperspektiv, herunder sygdomsrisici ved udsætning af dyr, overvågning af bluetongue virus (BTV) hos vilde drøvtyggere og parasitoverførsel. Der blev desuden drøftet praktiske erfaringer samt behov for styrket overvågning og nordisk samarbejde.

Den efterfølgende konference omfattede præsentationer om bl.a. parasitter, virusinfektioner, tungmetaleksponering og sygdomsudvikling hos vilde dyr samt nationale overvågningsprogrammer i de nordiske lande. Der blev også præsenteret ny viden om kronisk afmagringssygdom (CWD), fugleinfluenza hos pattedyr og sundhedstilstand hos udvalgte arter.

Mødet understregede værdien af regionalt samarbejde og tværfaglig tilgang til vildtsundhed, herunder behovet for styrket patogenovervågning, datagrundlag og undersøgelser af komplekse sygdomsproblemer.

Patologivagten bidrog med følgende præsentationer:

Current diseases in free-ranging deer in DK, Anne Sofie Hammer, UCPH.

Wild bird disease surveillance in Denmark - status 2024, Michelle Lauge Quaade, UCPH.

Sea eagles and aquatic animals 2020-2024, Tim Kåre Jensen, UCPH.

Tværinstitutionelle aktiviteter

Der blev i 2025 gennemført obduktioner af ulve på Københavns Universitet med deltagelse af forskere fra Aarhus Universitet og Statens Naturhistoriske Museum.

Derudover blev der den 18. september 2025 afholdt fælles obduktion af tre hvidnæser ved Nordsøen Oceanarium i Hirtshals. Obduktionen blev gennemført som led i Beredskabet for havpattedyr med deltagelse af Patologivagten og samarbejdspartnere fra blandt

andet Museum Vest, Statens Naturhistoriske Museum og Miljøstyrelsen.

Endvidere blev der den 11. april 2025 afholdt fælles obduktion af en strandet pukkelhval ved Kaløvig Havn. På dagen deltog Patologivagten også sammen med kollegaer fra øvrige institutioner tilknyttet Beredskabet for havpattedyr.



Obduktion af pukkelhval april 2025

Publikationer, hvor data eller materiale fra faldvildt indgår

Internationale publikationer

Liang Y, Krog JS, Ryt-Hansen P, Pedersen AG, Kvisgaard LK, Holm E, Nielsen PD, Hammer AS, Madsen JJ, Thorup K, Larsen LE, Hjulsager CK. Molecular Characterization of Highly Pathogenic Avian Influenza Viruses H5N6 Detected in Denmark in 2018-2019. *Viruses*. 2021 Jun 2;13(6):1052.

Høeg FJ, Hammer ASV, Eiersted ACB, Verhoeven JTP, Larsen LE, Jensen TK, Canuti M. A Novel Amdoparvovirus of Badgers and Foxes and the Perpetuation of Aleutian Mink Disease Virus 3 in the Wildlife of Denmark. *Pathogens*. 2025 Jul 25;14(8):734.

Sonne, C., Alstrup, A. K. O., Pagh, S., Thøstesen, C. B., Jensen, T. H., Jensen, T. K., Galatius, A., Kyhn, L., Søndergaard, J., Siebert, U., Lakemeyer, J. & Dietz, R., 2024, Gross pathology and liver mercury concentrations in harbour porpoises, harbour seals and grey seals in Denmark, Northern Europe. I: *Science of the Total Environment*. 954, 12 s., 176662.

Hjulsager CK, Liang Y, Thorup C, Larsen LE, Jensen TK, Breum S et al. Mass mortalities caused by different genotypes of HPAIV H5N1 clade 2.3.4.4b in colony breeding Black-headed Gulls and Sandwich Terns in

Denmark 2022 and 2023. *Canadian Journal of Microbiology*. 2026. Epub 2026. doi: 10.1139/cjm-2025-0182

Petitguyot, M. A. C., Farinas-Bermejo, A., Brownlow, A., Ahola, M. P., Neches, E. A., Arbelo, M., Authier, M., Riesgo, R. B., Berrow, S., Bjørge, A., Brackmann, J., Brasseur, S., Carreira, G., Cervin, L., Claver, C., Covelo, P., Crespo-Picazo, J. L., Dabin, W., Dähne, M., Davison, N. J., Deaville, R., ten Doeschate, M. T., Álvarez, M. D., Cánovas, F. E., Evans, P. G. H., Martínez, M. F., Fernández, A., Fernández, R., Fernández-Maldonado, C., Freitas, L., Galatius, A., de los Rios, Á. G., Sánchez, L. G., Geut, M. I. M., Gilles, A., Aparicio, P. G., Grilo, M., Haelters, J., Halldórsson, S. D., Hamm, T., Havermans, J., IJsseldijk, L. L., Jacinto, D., Jussi, M., Kamminga, P., Jensen, T. K., Kavanagh, A. S., Keijl, G., Leopold, M., López, A., Marcalo, A., Marques, N., Cedeira, J. A. M., Mikkelsen, B., Miodonski, J., Iglesias, J. M. M., Gómez, J. E. M., Neimanis, A., Neves, F., Pardal, S. I., Pawliczka, I., Pascucci, I. P., Petersen, H. H., Plikshs, M., Puig-Lozano, R., Raga, J. A., Robalo, J., Roos, A., Sancho, L. R., Saavedra, C., Sigurdsson, G. M., Simião, S., Marti, A. S., Jerremalm, J. S., Stejskal, O., Surviliene, V., Thøstesen, C. B., van der Hiele, J., Varas, J., Verdaat, H., Verheul, D., Vikingsson, G. A., Villalón, J., Williams, R. S., Woodlock, J. & Pierce, G. J. European stranding networks as a tool for monitoring marine mammal populations (Part I): towards optimising the functioning of networks. *ICES Journal of Marine Science*. 2025;82(11):fsaf194. doi: 10.1093/icesjms/fsaf194

Martiny K, Schlachter ALD, Jensen TK, Lean FZX, Núñez A, Hammer AS et al. Two Outbreaks of Pigeon Paramyxovirus 1 With High Mortality in Captive Pigeons (*Columbia livia*) in Denmark, 2022–2023. *Transboundary and Emerging Diseases*. 2025;2025:5629889.

Nyhedsbreve

Fund af harepest tyder på øget smitterisiko (Danmarks Jægerforbund, 2025)

<https://www.jaegerforbundet.dk/om-dj/dj-medier/nyhedsarkiv/2025/fund-af-harepest-tyder-pa-oget-smitterisiko/>

Rapportering af diagnostiske undersøgelser af faldvildt 2024 (DK-VET / Patologivagten, publiceret 2025) https://patologivagten.dk/vildtsundhed/aarsrapporter-fra-2003-/Rapportering_faldvildt_2024_DK-VET.pdf

Artikler på dansk og nyhedsbreve

Hammer, A.S., Jensen, T.K., Gelskov, L.V., Rasmussen, T.B., Olesen, A.S., Lohse, L. 2025. Usutuvirus fundet i Danmark – hvad betyder det for fugle i Skandinavien? JÆGER, nr. 5, 2025, s. 2–5.

Hammer, A.S., Mejer, H., Quaade, M.L., Petersen, H.H., Nielsen, H.V., Berg, R. 2025. Nyt fokus på rævens dværgbændelorm: Høj forekomst i Højer og Skive – sådan kan jægere hjælpe. JÆGER, nr. 6, 2025, s. 2–5.

Hammer, A.S., Olesen, C.R. 2026. Status på råvildtsyge – hvad er vejen frem? JÆGER, nr. 1, 2026, s. 2–5.

Hammer, A.S. *Usutuvirus er for første gang påvist hos fugle i Danmark*. SSI Nyhed, publiceret 13. september 2024.

Scientific abstracts

Vebæk Gelskov L, Johnston CM, Vedsted Hammer AS, Jensen TK, Lohse L, Belsham GJ, Bruun Rasmussen T, Olesen AS. First detection of Usutu virus in Denmark, 2024. Dansk Virologisk Selskab, Virusdagen 2025. November 27th at SSI, Copenhagen, Denmark. Abstract.

Johnston CM, Vebæk Gelskov L, Olesen AS, Vedsted Hammer AS, Jensen TK, Belsham GJ, Lohse L, Bruun Rasmussen T, Phylogenetic insights into the first Usutu virus outbreak in Denmark, 2024. The International Virus Bioinformatics Meeting (ViBioM) in Lisbon, 2025 Portugal. Abstract.

Nefeli Vasileiou, Joost Theo Petra Verhoeven, Dagmara Wężyk, Wiktoria Romanek, Maria Gori, Clara Fappani, Anna Cecilie Boldt Eiersted, Antonella Amendola, Alessandra Cafiso, Chiara Bazzocchi, Camilla Luzzago, Graham J. Belsham, Helena Mejer, Kasper Thorup, Laura Rinaldi, Lavinia Ciuca, Lene Jung Kjær, Mita Eva Sengupta, Anna-Sofie Stensgaard, Anne Sofie Vedsted Hammer, Tim Kåre Jensen, Anna Bajer, Silvia Bianchi, Marta Canuti. Known and novel nairoviruses in ticks (order Ixoidae) collected from Danish wild and domestic animals. Abstract: The 1st International Online Conference on Veterinary Sciences, 2025.

Høeg FJ, Vasileiou N, Vedsted Hammer AS, Eiersted ACB, Verhoeven JTP, Larsen LE, Jensen TK, Canuti M.

Discovery and detection of novel parvoviruses in Danish wild red foxes (*Vulpes vulpes*). Abstract: The 1st International Online Conference on Veterinary Sciences. 2025.

Rapporter

Hammer, A. S.: Jensen, T. K. (KU); Quaade, M. L. (KU); Hansen, P. L. (KU); Hjulsager, C. K. (SSI); Rasmussen, T. B. (SSI); Olesen, A. S. (SSI); Mejer, H. (KU); Rotovnik, R. (KU); Hansen, M. S. (KU); Ovesen, M. T. (KU).

Rapportering af diagnostiske undersøgelser af faldvildt 2024. 2025, 39 s.

https://patologivagten.dk/vildtsundhed/aarsrapporter-fra-2003-/Rapportering_faldvildt_2024_DK-VET.pdf

Hammer, A.S.V. & Lazov, C. *Undersøgelse af forekomsten af BT- og EHD-virus i vildtlevende hjorte i Danmark*. 1. statusrapport, jagtsæson 2024/2025, februar 2025. (Rapport til FVST)

Hammer, A.S.V. & Lazov, C.M. *Undersøgelse af forekomsten af BT- og EHD-virus i vildtlevende hjorte i Danmark*. 2. statusrapport, juni 2025. (Rapport til FVST). *Rapport vedrørende overvågning af ekinokokker i vildtlevende ræve 2024/2025*. Rapport til FVST.

Thøstesen CB, Kristensen NM, Myhre CM, Galatius A, Teilmann J, Olsen Alstrup AK, Jensen TK, Træholt Ovesen M, Quaade ML, Hammer AS, Klingberg Johansson, D & Kinze CC. Beredskabet vedrørende Havpattedyr. Strandede havpattedyr i Danmark 2024, Fiskeri- og Søfartsmuseet - en del af Museum Vest. <https://fimus.dk/wp-content/uploads/2025/07/Beredskabsrapport-2024-final.pdf>

Thøstesen CB, Kristensen NM, Elmelund Lemming N, Anker Kyhn L, Galatius A, Teilmann J, Pagh S, Hammer Jensen T, Olsen Alstrup AK, Jensen TK, Træholt Ovesen M, Hammer AS, Klingberg Johansson, D & Kinze CC.

Beredskabet vedrørende Havpattedyr. Strandede havpattedyr i Danmark 2023, Fiskeri- og Søfartsmuseet. <https://fimus.dk/wp-content/uploads/2024/06/Beredskabsrapport-2023-1.pdf> Esbjerg (FIMUS).



Solsort modtaget til faldvildtovervågningen

Eksempler på presseomtale:

Der har været meget medieomtale af patologvagtens arbejde i 2025. Angivet her er eksempler på presseomtale:

https://www.dof.dk/om-dof/nyheder?nyhed_id=2373
“Dødelig virus på ny fundet i danske solsorte”

Solsort modtaget til faldvildtovervågningen

<https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/14542549/dod-elig-virus-pa-ny-fundet-i-danske-solsorte>
“Dødelig virus på ny fundet i danske solsorte”

<https://via.ritzau.dk/pressemeddelelse/14111037/danmarks-solsorte-hardt-ramt-af-dodelig-virus>
“Danmarks solsorte hårdt ramt af dødelig virus”

<https://netnatur.dk/doede-dyr-i-naturen-giver-vigtig-viden-til-forskere/>
“Døde dyr i naturen giver vigtig viden til forskere”

<https://www.jaegerforbundet.dk/jagt/nyheder/2025/doede-dyr-giver-vigtig-viden/>
“Døde dyr giver vigtig viden”

<https://www.tv2kosmopol.dk/koebenhavn/doede-solsorte-fundet-i-koebenhavn>
“Døde solsorte fundet i København – forskere undersøger virus”

<https://www.dr.dk/nyheder/indland/doede-solsorte-skal-undersoeses>
“Døde solsorte skal undersøges for virus”

<https://jv.dk/artikel/doede-fugle-undersoeses-for-sygdom>
“Døde fugle undersøges for sygdom”

<https://www.berlingske.dk/samfund/doede-fugle-kan-afsloere-sygdomme>
“Døde fugle kan afsløre sygdomme”

Passiv overvågning

2

Faldvildt kan indleveres til Patologivagten på KU, Frederiksberg. Derudover samarbejdes der med Naturstyrelsens vildtkonsulenter om at anvende deres fryserne til modtagelse af materiale fra faldvildt (se www.naturstyrelsen.dk/lokale-enheder for nærmeste enhed). Patologivagten tømmer løbende fryserne hos Naturstyrelsens enheder.

Vildt indsendt til faldvildtovervågningen undersøges i henhold til en vurdering fra den ansvarlige veterinærpatolog. Som udgangspunkt underkastes alle indsendelserne en standardiseret undersøgelse med udgangspunkt i oplysninger på den medfølgende indsendelsesseddel. Undersøgelse af faldvildt udgør den såkaldte passive overvågning for vildtsygdomme i Danmark.

Præcis information om sygdomstegn, indsendelsesårsag, findested, dato, navn og e-mailadresse på indsender er nødvendigt for, at materiale fra faldvildt kan anvendes i forsknings- og overvågningsmæssig sammenhæng. En vejledning til indsendelse og blanket til de nødvendige informationer findes på hjemmesiden www.vildtsundhed.dk.

Når undersøgelsen er afsluttet, sendes et skriftligt journalsvar til indsender med e-mail.

Patologivagten modtager lejlighedsvist dyr med mistanke om forgiftning. Disse dyr undersøges kun for specifikke giftstoffer, da det ikke er økonomisk eller praktisk muligt at teste for alle stoffer, som kunne forårsage forgiftning. Desuden kan et eventuelt giftstof være blevet omsat i dyret og dermed ikke længere sporbart på analysetidspunktet.



Undersøgelse af faldvildt i 2025

Der er i 2025 samlet undersøgt 1240 dyr i forbindelse med faldvildtovervågningen.

I 2025 blev der undersøgt kadavere eller organmateriale fra i alt 1240 pattedyr og fugle i forbindelse med faldvildtovervågningen.

Disse dyr omfattede:

- 215 landpattedyr
- 41 havpattedyr
- 146 fugle

Der er herudover taget prøver fra 478 trafikdræbte, jagtskudte eller regulerede vilde (især ræve, mink og gnavere) til overvågning og projekter på KU. Herudover blev indsamlet prøver fra yderligere 360 dyr i felten (hjortevildt).

Tabel 1: Udførte undersøgelser/diagnostiske tests¹ på faldvildt modtaget på Københavns Universitet i 2025.

Diagnostisk undersøgelsesgruppe	Antal
Fuld patologisk anatomisk undersøgelse (hele kadavere)	373
Parasitologisk undersøgelse	410
Histopatologisk undersøgelse	1275
Bakteriologisk undersøgelse	470
PCR-diagnostik (distemper/morbillivirus/hepatozoon)	53
PCR-diagnostik, tularæmi	29
Sekventering/mikrobiom	120
Kemiske analyser ved forgiftningsmistanker	5

Note 1: Der kan gennemføres flere diagnostiske undersøgelser på hvert dyr, hvorfor totale antal af analyser er højere end det totale antal obducerede dyr.



Hare modtaget til faldvildtovervågningen

Dyrene modtages med henblik på obduktion og afklaring af sygdomme eller dødsårsag, derudover blev et antal dyr med kendt dødsårsag obduceret med henblik på udtagning af prøver til projekter og overvågning. Det vurderes individuelt, hvilke analyser der er relevante at gennemføre, og om materialet er i en stand, hvor de ønskede analyser vil kunne gennemføres.

Der blev gennemført 2740 analyser i forbindelse med diagnostisk undersøgelse af faldvildt i 2025 (Tabel 1). Fundene er ikke beskrevet i detaljer for alt modtaget faldvildt. Det vurderes i hvert enkelt tilfælde af den ansvarshavende patolog, hvilke analyser det er relevant og muligt at gennemføre. Alle fugle modtaget til faldvildtundersøgelse blev testet for HPAI, og alle harer modtaget til faldvildtundersøgelse testes for tularæmi, bortset fra kadavere der findes uegnet til undersøgelse eksempelvis på grund af forrådnelse eller skader fra ådselædere.

VIGTIGT

Kadavere, der skal indgå i faldvildtovervågningen, skal være ledsaget af oplysninger om

**FUNDSTED – FUNDDATO –
INDSENDER
KONTAKTOPLYSNINGER**

Fremskreden forrådnelse eller skader fra ådselædere kan gøre det umuligt at fastslå sygdoms- og dødsårsag. Kadavere kan opbevares på frys, hvis de ikke afleveres med det samme.

Fugle modtaget som faldvildt

I 2025 modtog Københavns Universitet i alt 146 fugle til undersøgelse som faldvildt (fugle fundet syge eller døde i naturen og modtaget til faldvildtovervågningen). Disse fugle fordelte sig på 41 forskellige arter. Ud af de 146 indsendte fugle blev 5 kasseret grundet henfald eller manglende oplysninger omkring fundsted eller funddato. Af de 146 fugle var 34 solsorte. Disse fugle indgik i overvågningen af usutuvirus, hvilket der kan læses mere om længere nede i dette afsnit.

HPAI overvågning

De resterende 107 fugle (dvs. de 146 samlede fugle minus de 34 solsorte og 5 kasserede fugle) blev alle testet for højpatogen aviær influenza (HPAI). Blandt disse blev fugleinfluenza af typen H5N1 påvist i 25 individer (svarende til 23% af fugle modtaget som faldvildt). Fordelingen af arter samt status for påvisning af fugleinfluenza i de indsendte fugle kan ses i diagrammet nedenfor (Diagram 1), hvor de 34 solsorte er taget ud for bedre overblik.

Resultaterne fra overvågning af influenza i faldvildtsfugle bidrager til den lovomfattede passive overvågning for HPAI i døde og syge fugle. Laboratorieundersøgelserne udføres af DK-VET og offentliggøres på FVST's hjemmeside (<https://ai.fvst.dk/>). Læs mere om overvågning af fugleinfluenza i faldvildt under afsnit "Overvågning af fugleinfluenza".



Fasan modtaget til faldvildtovervågningen

Artsfordeling af indsendte fugle til faldvildtundersøgelse og H5N1-påvisning, 2025

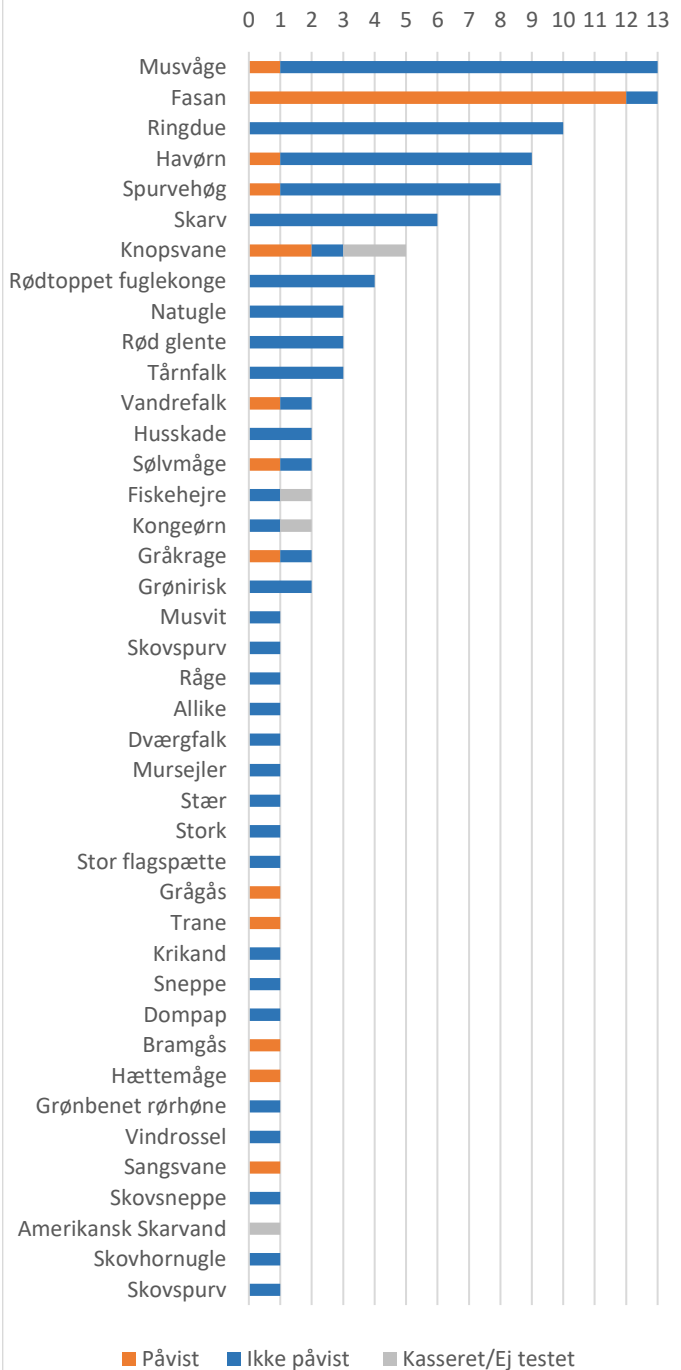


Diagram 1 Artsfordeling af fugle indsendt til faldvildtundersøgelse i 2025 med angivelse af HPAI status. Denne opgørelse er uden 34 indsendte solsorte

Rovfugle

Havørne

9 havørne blev sendt til undersøgelse i 2025.

Én ung havørn blev fundet med ekstrem afmagring og et voldsomt forvokset næb. Det blev vurderet, at havørnen havde været afkræftet over længere tid og dette højst sandsynligt grundet lavt fødeindtag forårsaget af det deforme næb. Der blev ikke fundet en præcis årsag til den voldsomme deformitet af næbbet.

Én anden havørn blev testet positiv for HPAI, hvilket anses for at være dødsårsag.

Én havørn blev fundet med dødelige traumer forenelige skader forårsaget af kollision med vindmølle, idet fuglen var blevet fundet nær vindmølle.

To havørne blev konstateret forgiftet med carbofuran på baggrund af kemiske analyser på DTU Food, mens én havørn blev konstateret forgiftet med pentobarbiturat.



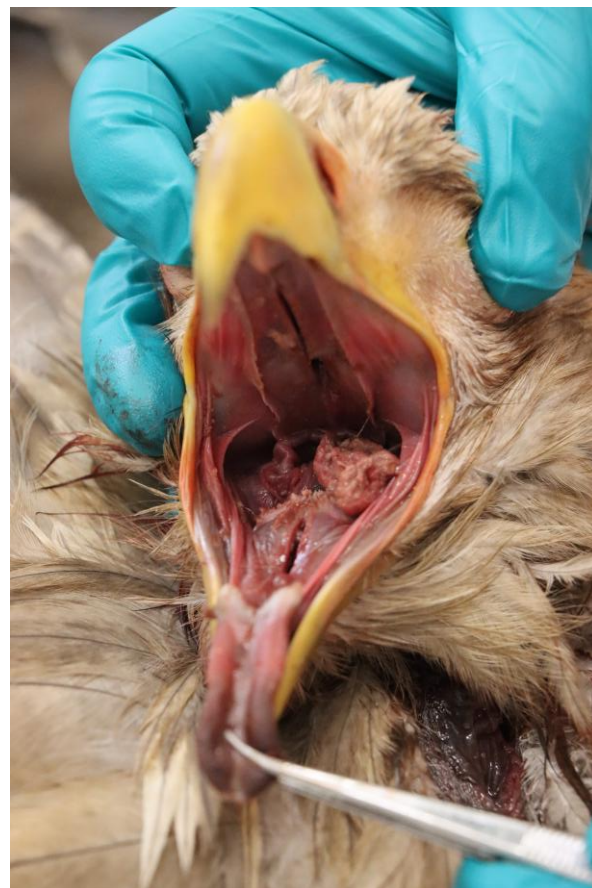
Havørn med deformt næb (nederst), der har forårsaget lavt fødeindtag. Øverst ses kranie F havørn med normalt næb.

Carbofuran

Carbofuran er et ekstremt giftigt pesticid, forbudt i EU siden 2008. Stoffet er en nervegift, som kan optages gennem slimhinder og forårsage muskellammelser og død. Hvor hurtigt symptomerne optræder, afhænger af flere forhold, blandt andet den indtagne mængde, og døden kan indtræde fra kort tid efter eksponering til flere timer senere. I Danmark er der inden for de seneste 10 år konstateret ti tilsvarende forgiftningstilfælde hos havørne, alle med påvisning af carbofuran.



Havørn forgiftet med carbofuran. Ved obduktion blev der fundet store mængder kødstykker i kroen, som senere viste sig at være forurenede med carbofuran.



Havørn forgiftet med pentobarbiturat. Ved obduktion blev der fundet kødstykker i mundhulen samt i kroen, som senere viste sig at være forurenede med pentobarbiturat.

Musvåger

13 Musvåger blev sendt til faldvildtundersøgelse i 2025. Én musvåge blev testet positiv for HPAI, hvilket anses for at være dødsårsagen. Øvrige fund i fuglen omfattede typiske læsioner i organer, herunder hjernebetændelse, hjertebetændelse og leverbetændelse. Én musvåge blev konstateret forgiftet med carbofuran på baggrund af analyser på DTU Food. Én musvåge blev fundet med så alvorlige ydre traumer, at disse ansås for at være dødsårsagen.

De resterende 10 musvåger blev fundet med ekstrem afmagring, hvilket blev vurderet til at være dødsårsag.

Spurvehøge

Af de 8 indsendte spurvehøge blev én påvist smittet med HPAI, hvilket anses for at være dødsårsagen. Tre spurvehøge blev fundet med så alvorlige læsioner som følge af ydre traumer, at disse blev vurderet til at have forårsaget døden. De resterende 4 spurvehøge blev fundet med ekstrem afmagring, hvoraf én havde en gammel læsion af spiserøret med dannelse af absces som har forhindret fødeindtag, og én havde kronisk leverbetændelse, som sandsynligvis var forårsaget af infektion med bakterier.



Spurvehøg fundet med ekstrem afmagring grundet gammel læsion i relation til spiserøret med abscesdannelse, som har forhindret fødeoptag.

Vandrefalke

Der blev indsendt to døde vandrefalke i 2025. Én af dem var inficeret med HPAI H5N1, hvilket vurderes at være dødsårsagen. Den anden var afmagret og havde en omfattende parasitinfestation i svælg, spiserør og kro med parasitten *Eucoleus dispar*. Infektionen havde

forårsaget alvorlige læsioner, som over længere tid har gjort det vanskeligt at indtage føde og til sidst medført døden. *Eucoleus dispar* er kendt for at inficere mundhulen hos vandrefalke og andre rovfugle, men er,



*Vandrefalk med omfattende parasitinfektion forårsaget af parasitten *Eucoleus dispar*.*

så vidt vides, ikke tidligere påvist i Danmark.

Natugler

Der blev indsendt tre natugler til faldvildtundersøgelse i 2025. To ugle blev fundet ekstremt afmagrede. Hos den ene ugle blev der fundet en større bindevævstumor i kropshulen, udgående fra maven, som medførte, at fuglen ikke kunne indtage føde. Hos den anden natugle blev der fundet udtalt kronisk leverbetændelse af ukendt årsag, dødsårsagen hos denne ugle var ydre traume (hovedet delt fra kroppen, formodentlig i forbindelse med aflivning).

Gul knop hos ringduer

I 2025 blev fem af de 10 indsendte ringduer fundet med gule til orange belægninger i kroen og svælget. Alle duer blev fundet afmagrede og havde tomme maver samt tarmkanal. De gule belægninger var forenelige med sygdommen gul knop, som er forårsaget af infektion med en encellet parasit, trichomonas.



Trichomoniasis kan forvolde problemer hos fugle (som denne due). Fuglene kan ikke tage føde til sig grundet belægninger i svælg og spiserør, hvilket resulterer i afmagring og dødsfald.

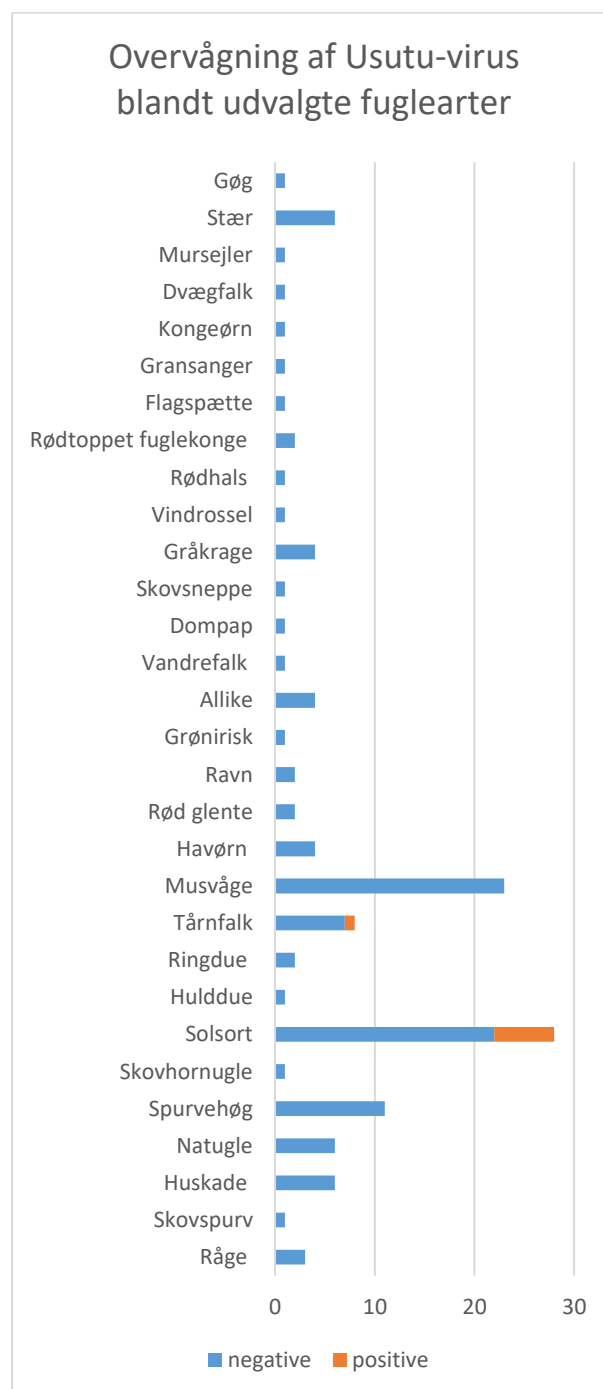
Usutuvirus hos solsort og tårnfalk

Usutuvirus blev første gang påvist i Danmark i 2024, hvor virus medførte massedød blandt solsorte. I 2025 blev der ikke observeret den samme øgede dødelighed blandt solsorte som i 2024, men overvågning af usutuvirus blev opretholdt i solsorte samt kragefugle indsendt til hhv. faldvildtsundersøgelse og til passiv overvågning af HPAI.

Af de 34 solsorte blev 28 testet, hvoraf der blev påvist usutuvirus i 6 af dem (21 % af de testede solsorte).

Derudover blev 98 andre af de indsendte fugle (fordelt på 29 forskellige arter) også testet for usutuvirus. Blandt disse blev usutuvirus påvist i én tårnfalk.

Generelt blev de inficerede fugle fundet afmagrede, med mat og pjusket fjerdragt samt sparsomt indhold i mave. Af de solsorte, der testede positiv for usutuvirus, var der lige andele af unge og voksne.



Usutuvirus rammer især solsorte, men er også påvist hos kragefugle, sangfugle og ugler. I 2024 blev en enkelt rød glente og to spætter fundet positive for usutuvirus. Symptomer på smitte omfatter svage eller apatiske fugle, hvor nogle ændrer adfærd og får koordinationsproblemer, hvilket for eksempel kan ses ved, at de falder, når de prøver at flyve. Hos nogle fugle ses akut dødsfald uden forudgående symptomer. Usutuvirus spredes via myg og har i de seneste år spredt sig fra Afrika til Europa, først til Syd- og Centraleuropa og siden Nordeuropa. Det vurderes sandsynligt, at de smittede fugle, der blev fundet i Danmark, er blevet smittet via stik fra myg her i landet.

Også flagermus er undersøgt for West Nile virus og usutuvirus (se afsnit om flagermus).



Kragefugle som denne allike bliver testet for west nile disease virus og usutuvirus.

Overvågning for West Nile virus

I 2025 blev hjernemateriale fra i alt 126 fugle testet for West Nile virus på SSI. Fuglene var enten udvalgt fra den passive overvågning for HPAI eller indsendt til faldvildtovervågningen med henblik på undersøgelse for usutuvirus. Fugle udvalgt fra den passive overvågning for HPAI var forinden testet negative for HPAI. Overvågningen var fokuseret på fuglearter, som er særligt følsomme over for infektion med de to virus (rovfugle, spurvefugle, kragefugle og ugler, de samme som listet for usutuvirus på side 19). Alle undersøgte fugle var negative for West Nile virus.



Krage modtaget til faldvildtovervågningen

Overvågning af fugleinfluenza i vilde fugle

Undersøgelser for fugleinfluenza (aviær influenza) foretages af det nationale referencelaboratorium (SSI og KU). I 2025 blev 61 faldvildt pattedyr undersøgt for fugleinflenzavirus (Tabel herunder). Højpatogen fugleinfluenza virus (HPAIV) H5N1 blev påvist i én ræv, som var fundet død i november 2025 i Virum, nord for København. Det påviste virus var genetisk nært beslægtet med virus påvist i fugle i samme periode. Virusundersøgelserne blev finansieret af Fødevarestyrelsen og projektet OneHealth4Surveillance, som er co-finansieret af EU.



Undersøgelse af trane i mistankerum

2. Passiv overvågning

Der blev undersøgt 78 fjerfaldvildt med funddato i 2025. Heraf var 23 fugle positive for HPAIV H5N1 og en(hættemåge) var positiv for lavpatogen fugleinfluenzavirus H5N1. Undersøgelserne af fjerfaldvildt-fuglene indgik i den lovomfattede passive overvågning for fugleinfluenzavirus, som finansieres af Fødevarestyrelsen. I 2025 blev i alt 339 dødfundne eller syge, aflivede fugle, inkl. fjerfaldvildt-fugle, undersøgt for fugleinfluenzavirus. HPAIV H5N1 blev påvist i 152 fugle, primært forskellige arter af gæs, svaner, fasaner og musvåger.

Langt de fleste positive fugle var fundet i sidste kvartal af 2025. I samme periode blev der rapporteret om

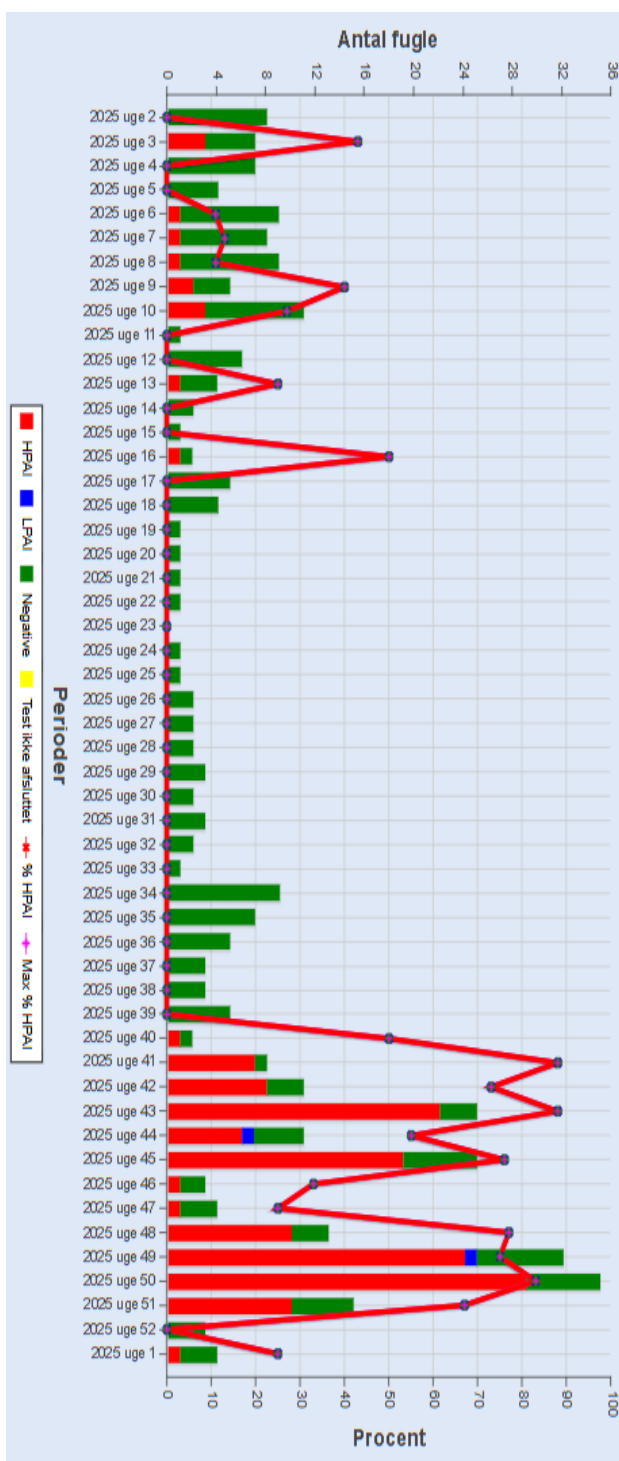
Faldvildt pattedyr fundet i 2025 og undersøgt for fugleinfluenzavirus

Art	Fugleinfluenza ikke påvist	Højpatogen fugleinfluenzavirus (HPAIV) påvist
Delfin	4	
Grævling	4	
Gråsæl	4	
Hvidnæse	2	
Marsvin	4	
Næbhval	1	
Odder	7	
Pukkelhval	1	
Ræv	25	1
Spættet sæl	3	
Ulv	5	
I alt	60	1

massedødsfald blandt fasaner ved Tissø og Ringsted på Sjælland (se separat afsnit om dette på næste side), og i sangsvaner i Nordjylland. I den periode blev der også konstateret udbrud med HPAIV H5N1 i 14 besætninger med kommercielt eller hobby fjerkræ. Genetiske undersøgelser af virus har vist, at det er samme virus, der findes i vilde fugle og tamfjerkræ.

Den fortsatte høje forekomst af fugleinfluenza gør det vigtigt at håndtere vilde fugle med forsigtighed, og

derfor undersøges alle indsendte fugle i laboratoriefaciliteter med biosecurity level 3 (BSL3).



Resultater fra den passive overvågning for fugleinfluenzavirus i Danmark i 2025. Arter og geografisk udbredelse fremgår af <https://ai.fvst.dk/>.

For at undersøge om vilde fugle og pattedyr har udviklet immunitet overfor fugleinflenzavirus, og dermed kan have en vis grad af modstandsdygtighed overfor fugleinfluenza, er igangsat projekter under Forskningsreserven (Landbrugsstyrelsen) og EU-projektet OneHealth4Surveillance til at undersøge forekomsten af antistoffer i vilde fugle og landlevende rovdyr og havpattedyr. Prøver fra faldvildt indgår i disse analyser. Antistoffer mod H5 virus er påvist i ræve, der er indsamlet i 2024 (n= 4) og 2025 (n=3), både dødfundne og nedlagte, tilsyneladende raske individer. Disse resultater indikerer, at ræve eksponeres i højere grad end hidtil antaget, og at nogle dyr kan overkomme infektionen.

Pga. forekomsten af HPAIV i både vilde pattedyr og fugle tilrådes det at undgå at røre ved dødfundne og syge vilde dyr. Særligt er set neurologiske symptomer i fugle og pattedyr smittet med HPAIV H5N1. Dette er både for at undgå at sprede smitten til andre dyr, herunder fjerkræ, hunde og katte, og til mennesker. Gode råd om smittebeskyttelse til jægere og andre, der færdes i naturen, findes på Fødevarestyrelsens hjemmeside

<https://foedevarestyrelsen.dk/dyr/dyresundhed/dyresygdomme/fugleinfluenza>

Fugleinfluenza hos udsatte fasaner

Faldvildtordningen modtog i efteråret 2025 fasaner fra to områder på Sjælland med mistanke om aviær influenza og med meget høj dødelighed blandt fasanerne, særligt i perioden efter udsætning. Fasaner er blandt de modtagelige fjerkræarter for aviær influenza, men udbruddene blandt fasaner efter udsætning vurderes at være forbundet med større dødelighed i 2025, end foregående år. Udbruddene formodes at være forårsaget af spredning fra smittede vilde fugle. Blandt andet er der fundet døde vilde gæs i området.

I forbindelse med et igangværende forskningsprojekt er der udtaget prøver fra andre dyr i et af de berørte områder, herunder duer og ræve samt jagtskudte fasaner, med henblik på at undersøge potentiel smittespredning blandt fugle og smitte til andre arter. Undersøgelserne er endnu ikke afsluttet

Generel sundhedstilstand hos fugle i Danmark

I 2025 blev 146 fugle indsendt til faldvildtundersøgelse på Københavns Universitet.

Der blev påvist usutuvirus hos 6 solsorte og en tårnfalk. Udbrud af usutuvirus hos vilde fugle blev for første gang påvist i Danmark i 2024. Der er fortsat høj forekomst af HPAI. Af de fugle, der blev obduceret i forbindelse med faldvildtovervågningen, testede 23% af dem positive for fugleinfluenza H5N1. Især mange musvåger blev testet positiv for HPAI, hvilket formodentlig kan skyldes, at de smittes fra ådsler.

Undersøgelserne afslørede herudover en bred vifte af dødsårsager, herunder influenza, traumer, infektioner og forgiftninger. Blandt rovfuglene var traumer og afmagring de hyppigste dødsårsager. Der er desværre igen i 2025 påvist forgiftning af vilde fugle i Danmark, hvor to havørne og én musvåge blev konstateret forgiftet med carbofuran, samt en havørn var forgiftet med pentobarbiturat.

Disse fund understreger behovet for fortsat overvågning og forskning og for at overvåge og sikre fuglebestandenes sundhed.

Klobbærende vildt modtaget som faldvildt

Råvildt

Der er i 2025 undersøgt 74 kadavere af rådyr og 3 organsæt/kadaverdele fra rådyr under faldvildtordningen. De hyppigst påviste sygdomsfund relaterede sig til infektioner i luftvejene, herunder lungebetændelse associeret med lungeorm og bakterier. I flere tilfælde sås kombinationer af infektioner eller komplikationer, hvilket tyder på, at dyrene har været svækkede i en periode forud for dødsfaldet.



Parasitær lungebetændelse

Parasitær lungebetændelse var den hyppigst påviste dødsårsag i faldvildt modtaget til faldvildtundersøgelse i 2024. Der blev generelt modtaget mange dyr med alvorlig lungebetændelse forårsaget af infektion med lungeorm. For de fleste dyr får infektion med svælgbremser ikke væsentlig betydning, men i nogen tilfælde kan parasitbyrden blive så massiv, at det giver dyret alvorlige sygdomsmæssige problemer.

Hos 9 af rådyrene vurderes lungebetændelse at være så alvorlig, at det har været årsagen til dyrets død. Lungeorm er meget udbredte hos råvildt i Danmark og forekommer i hele landet.

Fire dyr havde lungebetændelse forårsaget af infektion med lungebetændelse og fremmedlegeme-reaktion som følge af aspiration/inhalation af svælgbremser/dele af svælgbremser i næse/svælg og lunger.



Lunger fra rådyr med lungebetændelse forårsaget af aspiration/inhalation af svælgbremser

Svælgbremser forårsager typisk ikke alvorlig sygdom hos dyret, så længe de forekommer i svælg eller næsehule, men hvis svælgbremser (eller dele af svælgbremserne) havner i de nedre luftveje kan det forårsage en alvorlig reaktion (såkaldt fremmedlegemereaktion). Rådyrene havde varierende grader af hyperplasi og lommedannelse (fortykkelse af slimhinden) i bagerste del af næse og svælg. Dette kan muligvis have været medvirkende årsag til synkebesvær og fejlsynkning. Der var svælgbremser i flere forskellige størrelser, hvilket kan tyde på, at dyret er inficeret flere gange.

Løbebetændelse

Hos tre dyr med tegn på diarre blev påvist alvorlig kronisk betændelse i maven (abomasitis) med diarre. Betændelse i maven var forårsaget af parasitter (løbeorm, formodentlig *Ostertagia leptospicularis*) og havde hos disse 6 dyr et omfang, hvor det blev vurderet at være den mest sandsynlige årsag til mave-tarmproblemer og diarre.

Råvildtskyge

Hos 15 dyr blev påvist obduktionsfund karakteristiske for såkaldt råvildtskyge, som afmagring og diarre associeret med mild til moderat kronisk tyktarmbetændelse uden påviselig årsag. Kun dyr, hvor der ikke er påvist en plausibel årsag til forekomst af diarre, og hvor der ikke er væsentlige organfund, bliver klassificeret som råvildtskyge.

Listeriose

Der blev fundet to tilfælde af listeriose hos rådyr. Sygdommen skyldes bakterien *Listeria monocytogenes*. Bakterien blev fundet i leveren, hvilket tyder på, at infektionen har spredt sig via blodet (blodforgiftning). I det ene dyr blev der også fundet en byld i en lymfeknude på halsen, som sandsynligvis skyldes den samme bakterie. *Listeria monocytogenes* kan smitte til mennesker og i sjældne tilfælde give alvorlig sygdom, især hos personer med svækket immunforsvar.

Hjernebetændelse

Hjernebetændelse blev påvist i to tilfælde hos rådyr. I det ene tilfælde blev der diagnosticeret bakteriel encephalitis forårsaget af *Pasteurella canis*. Infektionen vurderes at være et sporadisk fund og anses ikke for at udgøre smitte mellem rådyr. I det andet tilfælde blev der påvist non-suppurativ encephalitis med perivaskulær cuffing. Den underliggende årsag kunne ikke fastslås, men forandringerne kan være forenelige med en virusinfektion.

Leversygdom

Der blev påvist leverlidelser som det primære obduktionsfund hos 10 dyr, herunder fedtlever, kronisk leverbetændelse samt degeneration og nekrose af leverceller, foreneligt med infektiøs eller toksisk påvirkning.



To rådyr havde tegn på leverpåvirkning, formodentlig som følge af indtag af meget store mængder gæret stenfrugt.

Hos to dyr med leverpåvirkning fandtes betydelige mængder stenfrugtkerner (formodentlig mirabelle) i mave- og tarmindeholdet. Der var ikke histologiske tegn på infektion, og fundene er forenelige med toksisk

påvirkning. Indtag af store mængder gæret stenfrugt kan medføre eksponering for svampetoksiner, ethanol og andre fermentationsprodukter, mens kerner kan frigive cyanid (hydrogencyanid) ved nedbrydning. Samlet vurderes forandringerne at være forenelige med toksisk og metabolisk leverpåvirkning, sandsynligvis relateret til indtag af større mængder gæret stenfrugt.

To rådyr i usædvanlig god foderstand havde kronisk lungebetændelse og udtalt fedtlever. Nedsat leverfunktion kan medføre ophobning af affaldsstoffer (herunder ammoniak), som påvirker hjernen og kan give neurologiske symptomer såsom usikker gang, balanceforstyrrelser og kollaps. Rådyr med store fedtdepoter kan udvikle fedtlever ved stress eller negativ energibalance.

Coccidiose

Der er påvist tilfælde af infektion med encellede parasitter (*Eimeria*) i massive antal hos et rålam. Denne typer parasitter kan være forbundet med diarre og alvorlig sygdom især hos unge dyr (såkaldt coccidiose).

Muskelbetændelse

Hos to dyr er påvist større bylder i muskulaturen. Dette skyldes formodentlig bakteriel infektion efter ydre traumer. Hos flere rådyr er påvist parasitær muskelbetændelse med grønlig misfarvning af muskulaturen (eosinofil myositis).

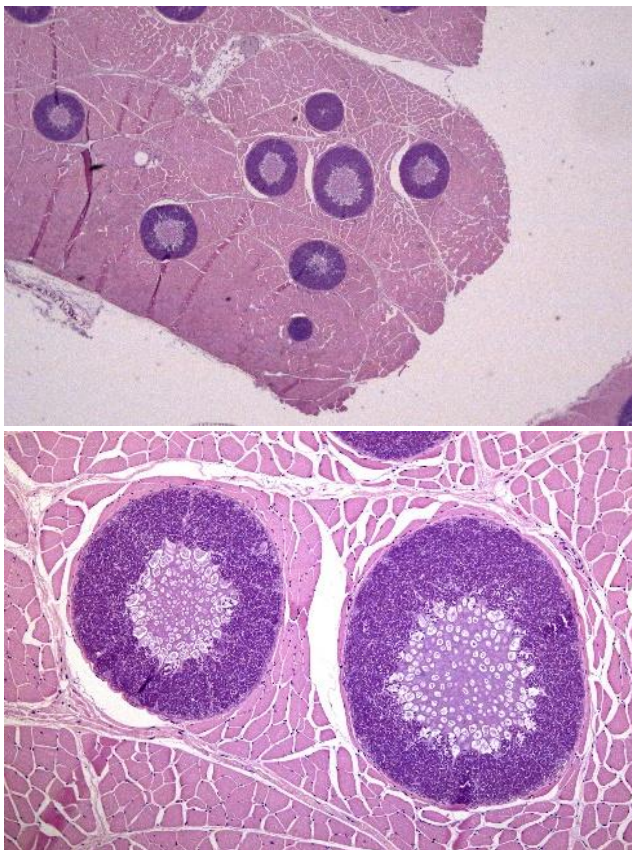


Rådyr, muskel. Eosinofil (grønlig) muskelbetændelse skyldes som regel infektion med *sarcocyster*.

Denne type muskelbetændelse er forårsaget af en betændelsesreaktion i muskulaturen som følge af en immunreaktion på *sarcocyster*. *Sarcocyster* er meget

almindelige hos rådyr, men det er sjældent, at de giver anledning til bemærkninger eller indsendelse

Hos et andet rådyr i skeletmuskulaturen, især i skulderregionen, blev der påvist talrige makroskopiske sarcocyster (såkaldte makrocyster, der er tydeligt synlige med det blotte øje). Dette adskiller sig fra de almindeligt forekommende mikroskopiske arter hos rådyr og rejser mistanke om en større, muligvis sjældent beskrevet eller endnu ukarakteriseret art. Fundet vurderes ikke at have haft klinisk betydning for dyret, som i øvrigt var uden sygdomsmæssige forandringer. Sarcocyster har ikke betydning for konsum, forudsat korrekt varmebehandling (over 70 °C), som dræber parasitten. Frysning i mere end et par uger vil ligeledes inaktivere cysterne. De store sarcocyster kan imidlertid også give et uappetitligt indtryk, ligesom såkaldt risbryst hos andefugle.



Billeder taget i mikroskop, store sarcocyster i muskeltvæv

Anden sygdom og traumer hos hjortevildt

Der er modtaget to rådyr med brok. En brok - eller hernie - er en udposning af en del af bugvæggen

mellem musklerne i bugvæggen og huden. Brok kan ofte skyldes en medfødt misdannelse, men kan også opstå ved traume/ydre vold, hvor bugvæggen skades. En råbuk havde navlebrok. En afmagret rå havde en såkaldt vombrok med en åbning (fistel) gennem huden og bughindebetændelse. Ved vombrok er der en del af vommen, der ligger i udposningen under huden. Og ofte vil vommen (som i dette tilfælde) være sammenvokset med bugvæggen). Hjortevildt kan leve i flere år med en brok, hvis der ikke opstår komplikationer. Komplikationer kan opstå ved, at tarmpassagen forhindres, eller blodforsyningen til de organer, der ligger i brokken, afsnøres. Der kan også ske skader på brokvæggen og efterfølgende infektion. Sådanne komplikationer vil ofte være fatale for dyret.

Igen i 2025 blev påvist nyrecyster hos to rådyr. Forandringerne er forenelige med polycystisk nyresygdom (nefropati). Dette er et sjældent fund hos rådyr. Umiddelbart er der ikke på baggrund af histopatologisk og mikrobiologisk undersøgelse af nyrevæv (ved såkaldt mikrobiomundersøgelse og dyrkning) fundet noget, der tyder på, at der er nogen infektiøs årsag til cysterne. Der findes en enkelt casebeskrivelse af polycystisk nefropati hos et rådyr i Tyskland (Blutke et al 2013), som blev vurderet mest sandsynligt at være forårsaget af en genetisk lidelse (fund hos dette dyr blev vurderet at have fællestræk med autosomal dominant polycystisk nyresygdom hos mennesker), men det har ikke været muligt at fastslå i dette tilfælde. I 2024 modtog faldvildtovervågningen to rådyr med tilsvarende fund i nyrene. De fire fund af nyrecyster hos rådyr 2024-2025 stammer fra geografisk adskilte lokaliteter, hvilket ikke giver mistanke om et lokalt, arveligt betinget problem, men snarere taler for sporadiske tilfælde eller en tilstand, der kan forekomme bredere i bestanden.

Et rådyr havde infektion med talrige *Sertaria* spp. *Setaria* er en vektorbåren orm (spredes med myg), der kan findes i bughulen hos rådyr. Det er beskrevet, at denne type parasitter kan forårsage bughindebetændelse hos forskellige arter af hjortevildt, men vi ved endnu ikke så meget om betydningen af denne infektion hos rådyr.

Der blev desuden registreret to tilfælde af grutforgiftning, som skyldes indtag af store mængder letfordøjeligt foder.

Traumatiske dødsårsager forekom hyppigt (10 rådyr) og omfattede især trafikdrab samt andre former for ydre traume.

Andre hjorte

Der er i 2025 undersøgt kadavere eller udtagne organer fra 5 dådyr og 18 kron dyr.



Obduktion af kron dyr, 2025

Dåvildt

Der er modtaget 5 dådyr til faldvildtovervågningen i 2025.

Der er påvist næsten helt ensartede fund i to af de modtagne dåhjorte med mekanisk obstruktion/immobilisering i forreste maveafsnit, som følge af reb mellem vom og netmave, totalt fravær af maveindhold i vommen, samt udtalt fedtlever (leversteatose). Rebet har sandsynligvis fungeret som et fysisk fremmedlegeme, der enten delvist har låst vom/netmave og hæmmet normal passage og fodoptag, eller har forårsaget smerte/ubehag, som reducerede fødeindtaget dramatisk, og derfor har dyret udviklet fedtlever.



Dådyr Lever præget af øget fedtophobning i levercellerne (statose)



Reb fastsiddende i formaverne hos dådyr

Et dådyr havde ondartet kræft med udbredt spredning til lungerne. Et dådyr havde tegn på lungebetændelse og blodforgiftning (muligvis forårsaget af *Streptococcus equinus*).

Kronvildt

Der er modtaget 8 kronkalve, hvoraf flere var afmagrede og utrivelige. Der blev hos disse dyr påvist massiv lungebetændelse forårsaget af lungeorm, og flere havde betændelse i løben som følge af løbeorm. Ved McMaster-undersøgelse af tarmindhold blev der påvist æg fra flere mave- og tarmorm (*strongylider*, *Trichuris*, *Capillaria* og *Nematodirus*). Fundene tyder på høj parasitbelastning, sandsynligvis relateret til miljømæssige og ernæringsmæssige belastninger samt svækket immunforsvar hos unge dyr. Der er også hos et udvokset kron dyr påvist massiv

lungebetændelse som følge af infektion med lungeorm.

En kronkalv havde kroniske forandringer i hjertemuskulaturen, forenelige med ernæringsbetinget muskeldegeneration p.g.a.vitamin E/selen-mangel.

Et krondyr havde en vomfistel med tilhørende byld, formentlig som følge af bakteriel infektion fra vommen.

En kronhind havde en stor mængde plast i vommen, hvilket har nedsat vomfunktion og medført afmagring.



Uregelmæssigt udtalt tandslid hos kronhind

Generel sundhedstilstand hos vildtlevende drøvtyggere i Danmark

Rådyr udgør den største gruppe af pattedyr, der modtages til faldvildtovervågningen.

Det overordnede sygdomsbillede hos rådyr i 2025 er sammenligneligt med tidligere års faldvildtsundersøgelser, idet der ikke er påvist nye sygdomsmønstre.

Infektioner i luftvejene udgør fortsat en væsentlig del af de påviste sygdomsfund, i lighed med tidligere år. Tilsvarende ses parasitære infektioner i lunge og mavetarmkanal fortsat hyppigt og er ofte associeret med afmagring og svækkelse.

Mange af de modtagne rådyr var afmagrede og havde tegn på kronisk diarre, selvom andelen af faldvildtdyr

med disse obduktionsfund var mindre end foregående år. Der er stadig begrænset viden om, hvad der forårsager alvorlig diarre hos rådyr, men materiale indsamlet fra de modtagne dyr er arkiveret og kan fremadrettet indgå i forskningsmæssige undersøgelser af sygdomsårsager hos råvildt.

Hos en del rådyr var den påviste dødsårsag infektion med parasitter, herunder alvorlige infektioner med lungeorm hos især unge dyr og flere tilfælde af lungebetændelse forårsaget af inhalation af svælgbremsesporer. Lungeorm kan spredes mellem dyrene, hvis bestanden er tæt, eller i områder, hvor der fodres, og dyrene samles om foderpladser.

Der er i 2025 undersøgt organer eller kadavere fra 5 dådyr og 18 krondyr. Selvom tallene er for små til, at man kan sige noget generelt om sygdomsforekomst blandt dåvildt og kronvildt i Danmark, giver de en indikation. Der er igen sket en lille stigning af indsendelser af større hjorte i forhold til de foregående år, hvilket er meget positivt. Der er et ønske fra faldvildtordningen, at flere dådyr og krondyr indgår i undersøgelserne fremadrettet for at få et bedre overblik over sygdomsforekomst og sundhed i bestandene, men det er en logistisk udfordring at opbevare og transportere de større hjorte til obduktion, og det er som ofte kun takket være en hjælpende indsats fra Naturstyrelsens enheder i de lokale områder lokale, at det lykkes.

Landlevende rovdyr modtaget til faldvildtovervågningen

Rovdyr 2025	Faldvildt (syge/dødfundne)	Andet /projekt
Ræv	33	205
Ulv	5	0
Mårhund	0	10
Grævling	6	0
Odder	19	0
Ilder	3	0
Husmår	5	0
Mink	2	214

Ræve

Der er modtaget 18 ræve, der er fundet syge eller døde til faldvildtovervågningen i 2025. En er kasseret på grund af manglende oplysninger.

En ræv er testet positiv for højpatogen fugleinfluenza, og dette kan formodentlig være årsagen til dyrets sygdom/død.

Der er påvist hundesyge hos 4 ræve fra Nordjylland (Fjerritslev og Aars). Hundesyge forårsages af infektion med distemper/morbillivirus.

Der er påvist ræveskab hos 6 ræve, hvoraf fire var indleveret fra Svinø. De øvrige fra Sjælland (Birkerød og Vordingborg).

Hos to ræve er påvist infektion med hudnematoder. Det er en infektion med parasitter, som kan forveksles med ræveskab, men den er forårsaget af orm, der lever i hårsækkene.

En meget afmagret ræv havde udbredt gingival hyperplasi. Gingival hyperplasi betyder, at tandkødet er blevet unormalt tykt eller forstørret. Hos denne ræv er tandkødet vokset op omkring tænderne i en grad, så det kan dække noget af tandkronerne. Det kan gøre det svært at holde tænderne rene og øger risikoen for

betændelse og tandproblemer. Tilstanden kan være forårsaget af langvarig irritation, som for eksempel tandsten, eller i sjældne tilfælde af visse sygdomme. Tilstanden forekommer især hos farmede ræve. Sygdommen har formodentlig påvirket dyrets mulighed for at jage byttedyr og indtage føde, hvilket har ført til sult og almen svækkelse. Det er ikke en smitsom sygdom.

To ræve havde tegn på hjernebetændelse af ukendt årsag. Der er udtaget materiale til videre forskning, som eventuelt kan hjælpe med at afklare årsagen på sigt.

Flere ræve havde kronisk lungebetændelse forårsaget af infektion med lungeorm, hos fire ræve var dette det primære sygdomsmæssige fund.

Hos to ræve er påvist tegn på ydre traume i form af bidsår eller påkørsel, og tre rævehvalpe var dræbt, formodentlig i forbindelse med lovlig regulering og efterladt i naturen. Hos to ræve er påvist tegn på bakterieinfektion i henholdsvis blære og hud, herunder en voksen ræv med alvorlige sygdomsmæssige forandringer i form af byld, som har medført blodforgiftning med bakterien *Streptococcus equi*. Bakterien er almindeligt forekommende hos ræve og f.eks. hunde og kan undertiden forårsage sygdom. Ræven testede negativ for fugleinfluenzavirus og hvalpesygevirus.

Én ræv var formodentlig død af sult og almen svækkelse.

Ulve

Der er modtaget 5 ulve døde i 2025.

Der er modtaget 5 ulve i faldvildtovervågningen i løbet af 2025. Alle ulve er testet negative for hundesygevirus og fugleinfluenzavirus.

Fire ulve (heraf to unge hanulve og én ung hunulv født samme år, samt en voksen hanulv) var alle døde som følge af ydre traume på grund af påkørsel. Disse ulve var i godt huld med veludviklede subkutane og abdominale fedtdepoter og uden sygdomsmæssige fund, men med massive skader forenelige med ydre traume.

Den ene unge hanulv var inficeret med bændelorm, idet der blev påvist flere voksne orm i tarmen (identificeret som *Taenia* spp.) samt æg af både bændel- og rundorm. Ved parasitologisk undersøgelse

af tarmindholdet blev der desuden påvist encellede parasitter (coccidier). De påviste parasitter vurderes samlet set ikke at have haft sundhedsmæssig betydning for ulven, og der er i øvrigt ikke påvist sygdomsmæssige forandringer.



Hanulv modtaget til obduktion i 2025

En yngre, afmagret hanulv fundet i Klosterhede-reviret i slutningen af december havde alvorlige og smertevoldende ydre traumer med åben fraktur af højre bagben efter anskydning med riffel samt inficerede sår på forbenene med fund af projektilfragmenter i vævet. Ulven var ramt af projektil i højre bagben lige under knæleddet med splintningsfraktur af underbensknoglerne (tibia og fibula) samt tab af skind, sener og muskler. Anskydningen har ikke været umiddelbart dræbende, idet der ses arvævsdannelse omkring det åbne bagbensbrud og sårene på forbenene. Obduktionsfund og efterfølgende vævsundersøgelse tyder på, at anskydningen er sket mindst 1½ uge og formentlig længere tid, inden ulven døde. Denne sag er politianmeldt som krybskytteri. Dette er anden gang, der foreligger dokumentation for ulovlig nedskydning af en ulv i Danmark.



Obduktion af ulv

Odder

Der er modtaget 19 oddere til faldvildtovervågningen i 2025. En indleveret odder blev kasseret, fordi oplysninger om indsender, fundsted og funddato ikke kunne opspores.

16 oddere havde omfattende ydre traumer foreneligt med, at de er påkørt (trafikdræbt), heraf to sjællandske oddere, som efter obduktion er videregivet til Statens Naturhistoriske Museum.

To oddere havde større sår. Én juvenil hun odder, afmagret, men uden tegn på traumer eller alvorlige sygdomsmæssige forandringer, vurderes formodentlig at være død af sult.

En afmagret odderunge havde tegn på lungebetændelse. Det har ikke været muligt at fastslå med sikkerhed, hvad der har været årsag til lungebetændelsen. Odderen var negativ for hvalpesyge (distemper) og er også testet negativ for højpatogen fugleinfluenza.

Alle indsendte oddere blev testet negative for højpatogen fugleinfluenza og hvalpesyge (distemper). En odder blev kasseret pga. manglende oplysninger om fundsted og funddato.

Grævling

Der er modtaget 6 grævlinge til faldvildtovervågningen. Flere grævlinge havde tegn på kronisk lungebetændelse associeret med lunge- eller hjerteorm. En drægtig hungrævling havde massiv kronisk lungebetændelse, nyre- og livmoderbetændelse. Lungeinfektionen er formodentlig forårsaget af infektion med lungeorm (formodenlig *Perostrongylus falciformi*), samt infektion med bakterier (corynebakterier). *Perostrongylus falciformis* er en lungeorm hos grævling, som lever i de små luftveje.

Hos én grævling er påvist betændelse i hjerne og lunger som følge af infektion med en fransk hjerteorm (*Angiostrongylus vasorum*). Denne parasit kan også forekomme hos hunde og ræve og visse mårdyr. Parasitten smitter gennem mellemværter, det er indtagelse af især snegle, der kan sprede smitten. Fransk hjerteorm kan ikke smitte til mennesker.

En grævling havde tegn på hjernebetændelse, som kan tyde på virusinfektion, men var negativ for influenza og distempervirus. Der er udtaget og arkiveret materiale fra grævlingen, som fremadrettet vil indgå i videre forskningsmæssige undersøgelser af virusinfektioner hos rovdyr.

Hos en grævling blev der påvist store mængder pus i brysthulen (pleuralt empyem), sammenklappede lunger (atelektase) samt lunge- og lungehindebetændelse. Fundene tyder på en længerevarende bakteriel infektion, muligvis med udgangspunkt i hudsår. Bakterien *Arcanobacterium haemolyticum* blev påvist og vurderes som en opportunistisk patogen, der kan give anledning til bl.a. empyem og sårinfektioner.

Andre mårdyr

Der er modtaget 5 husmårer, tre ildere og 2 mink til faldvildtovervågningen i 2025. To husmårer blev kasseret på grund af manglende oplysninger, og en ilder blev kasseret på grund af kadaverose (fremskreden forrådnelse). Der er ikke påvist distemper eller influenza hos disse arter.

3 husmårer, en ilder og en mink var døde som følge af ydre traumer og der var ingen sygdomsmæssige fund hos disse dyr.

En ilder var afmagret og død som følge af kronisk lungebetændelse forårsaget af infektion med lungeorm.

En mink havde en absces (byld) ved brystbenet forårsaget af infektion med bakterien *Pasteurella canis*. *Pasteurella* er en bakterie, der kan overføres fra dyr til mennesker, oftest gennem bid, rifter eller tæt kontakt med spyt, typisk fra smittede hunde eller katte, som kan bære bakterien. Hos mennesker kan den forårsage sårinfektioner og i sjældne tilfælde mere alvorlige systemiske infektioner, især hos personer med svækket immunforsvar.

Generel sundhedstilstand hos vildtlevende rovdyr i Danmark

Generelt tyder obduktionsfund i modtagne rovdyr på, at der stadig forekommer alvorlige smitsomme sygdomme, som potentielt kan påvirke bestande af vildtlevende rovdyr og i nogle tilfælde smitte til hunde og mennesker, herunder HPAI hos ræv, fransk hjerteorm (*Angiostrongylus vasorum*) hos ræv, hundesyge hos ræv og skab hos ræv.

Andre landlevende dyr modtaget som faldvildt

2024	Faldvildt	Projektvildt (reguleret/trafikdræbt)
Harer	23	0
Kanin	0	0
Pindsvin	7	0
Egern	7	0
Bævere	9	0
Flagermus	49*	0
Mulvarpe	3	0
Gnavere	3	13

*heraf 37 modtaget som faldvildt

Harer

Der er modtaget 23 harer til faldvildtovervågningen i 2025, hvilket er et relativt lavt antal sammenlignet med tidligere år.

To harer var døde som følge af den lovomhandlede infektionssygdom tularæmi. Tularæmi er en sygdom, der skyldes infektion med bakterien *Francisella tularensis*. Hos harer kaldes sygdommen også harepest.

Bakterien er en alvorlig zoonose, hvilket vil sige, at den kan smitte til mennesker og forårsage sygdom.

Den hyppigst påviste sygdom hos harer i 2025 var coccidiose (påvist hos 9 harer). Coccidiose skyldes massiv infektion med encellede parasitter (såkaldte coccidier) i tarmen. Coccidier var årsag til diarré, afmagring og svækkelse hos harerne. Sygdommen er især forbundet med dødsfald blandt unge harer.

Der er påvist pseudotuberkulose (yersiniose) hos tre harer. Sygdommen forårsages af infektion med bakterien *Yersinia pseudotuberculosis*. Pseudotuberkulose kan føre til pludselig død. Hos harer har sygdommen været knyttet til udbrud med betydelig dødelighed. Sygdommen har desuden zoonotisk potentiale (kan lejlighedsvis smitte mennesker) og betragtes som en vigtig del af overvågningen af vildtlevende populationer. Sygdommen kan smitte mellem harer og kan også smitte til andre dyr og mennesker.

En hare er testet positiv for det virus, der forårsager akut haredød (European Brown Hare Syndrome, EBHS). Dette virus, som også kaldes EBHSV, er et calicivirus, der kan forårsage akut sygdom og dødsfald hos harer, og vi vurderer, at det formodentlig er årsag til harens død. En anden hare, fundet i samme område, kan også være død som følge af denne infektion, men det har ikke været muligt at påvise virus hos denne hare.

Hos 3 harer er påvist leverbetændelse eller lungebetændelse associeret med infektion med hæmolytiske kolibakterier. En hare havde nyrebetændelse af ukendt årsag.

Pindsvin

Der er i 2025 modtaget 7 pindsvin i faldvildtovervågningen.

Ét pindsvin havde salmonellose forårsaget af infektion med *Salmonella enterica*. Hos dette dyr var infektionen

spredt fra tarmen til andre organer med betændelse i både lunger og hjertemuskelatur (pneumoni og myokarditis). Både raske og syge pindsvin kan være bærere af salmonella, men i nogle tilfælde kan bakterierne sprede sig i kroppen og give alvorlig sygdom. *Salmonella* er zoonotisk og kan smitte mellem dyr og mennesker. Kontakt med pindsvin og materialer, de har været i berøring med, bør derfor ske med god hygiejne.

To pindsvin havde lungebetændelse, foreneligt med infektion med lungeorm (*Capillaria* spp.). Dyrene har formentlig været svækkede af en kronisk parasitinfektion med efterfølgende sekundær bakteriel infektion (formodentlig stafylokokker) og udvikling af sepsis.

Ét meget afmagret hunpindsvin havde et større sår på forbenet og vurderes at være død som følge af en sårinfektion med efterfølgende blodforgiftning (sepsis).

Derudover blev der undersøgt et meget afmagret ungt hanpindsvin, hvor fundene tyder på, at dyret ikke har indtaget tilstrækkelig føde og er dødt som følge af svækkelse. Der blev ikke påvist specifikke sygdomsmæssige forandringer.

Egern

Der er modtaget 7 egern til faldvildtovervågningen i 2025. Hovedparten havde tegn på ydre traume, heraf 5 med hovedtraume. Hovedtraumer kan ofte skyldes ydre stump vold, som kan være relateret til trafik, fald samt prædation, især kat/hund og rovfugle.



Egern modtaget til faldvildtovervågningen, 2025

Et egern havde flere bidsår og tegn på infektion med kolibakterier med efterfølgende blodforgiftning (septikæmi).

Er voksent, afmagret egern havde massiv forekomst af coccidier i tarmene, hvilket anses at være dødsårsagen. Coccidier er små encellede parasitter og kan forårsage sygdom, såfremt de er til stede i massiv forekomst.

Bævere

Der er modtaget 9 bævere til faldvildtovervågningen. Desværre var 4 af dyrene ikke egnede til undersøgelse, enten fordi der manglede oplysninger fra indsender, eller fordi dyrene ikke var intakte eller i fremskreden forrådnelse. Hos de undersøgte bævere var den hyppigste dødsårsag massivt ydre traume. I 4 tilfælde var fundene forenelige med påkørsel, hvilket viser, at trafik fortsat er en væsentlig dødsårsag for bævere i Danmark. Én bæver havde tegn på betændelse i lever og lunger, sandsynligvis som følge af en bakteriel infektion. Ingen af de undersøgte bævere blev fundet positive for bakterien *Francisella tularensis*, som kan forårsage sygdommen tularæmi (harepest).

Flagermus

Der er i 2025 modtaget 49 flagermus heraf 37 gennem faldvildtovervågningen. En stor andel af flagermusene modtaget som faldvildt (16) måtte kasseres, da de blev fundet uegnede til undersøgelse på grund af fremskreden kadaverose, maddikeangreb eller indtørring/mumificering.

Hos fire flagermus blev der påvist tydelige tegn på ydre traume, herunder to med forandringer forenelige med kattebid og én med brækket vinge.

Én flagermus havde tegn på lungebetændelse samt celleforandringer i hjertemuskulaturen (foreneligt med degeneration). Betydningen af disse fund er uafklaret, men en infektiøs årsag, herunder virusinfektion, kan ikke udelukkes.

Én flagermus havde tegn på muskeldegeneration, hvilket kan være relateret til afmagring og fødemangel.

Voksen hun fundet død bærende på en død unge. Ved histologisk undersøgelse af hunnen ses tegn på infektion i flere organer. En viral årsag kan ikke udelukkes.

Hjernemateriale fra 19 flagermus blev testet for West Nile virus og usutuivirus på SSI i 2025. Alle flagermus var negative for begge virus.

Som led i den nationale overvågning af rabies blev hjernemateriale fra 28 flagermus analyseret ved Statens Serum Institut (SSI) i 2025. Af de undersøgte dyr var 21 indsendt som faldvildt. Der blev ikke påvist rabiesvirus i nogen af de analyserede prøver.

Afsnit vedrørende rabiesundersøgelserne er leveret af Thomas Bruun Rasmussen, Statens Serum Institut.

Muldvarpe

Der er i 2025 undersøgt 3 muldvarpe i faldvildtovervågningen.

Hos én muldvarp blev der påvist en parasitinfektion i galdegange og levervæv (orm). Fundene er forenelige med infektion med leverparasitten *Capillaria hepatica*, en rundorm, som kan forekomme hos gnavere og andre pattedyr. Infektionen medfører typisk kun milde betændelsesforandringer i lever og galdegange, og mange dyr viser ingen tydelige tegn på sygdom.

To muldvarpe var døde som følge af ydre traume og vurderes at være fældefangede. De er formentlig reguleret og efterladt i naturen.

Generel sundhedstilstand hos andre dyr i Danmark

Tularæmi blev påvist hos to harer modtaget til faldvildtundersøgelse.

For at undgå smitte til mennesker bør der udvises forsigtighed ved kontakt med syge eller dødfundne gnavere og harer. Jægere og andre, som færdes meget i naturen, bør beskytte sig mod bid fra myg (tularæmi kan spredes med myg).

Hvis der er hvidlige pletter/bylder i lever, milt eller lunger på nedlagte harer, bør flåningen afbrydes, og kadaveret håndteres med forsigtighed.

For arter med få indsendte dyr er datagrundlaget begrænset, og fundene afspejler primært enkeltstående tilfælde. Resultaterne kan derfor ikke tages som udtryk for den generelle sygdomsforekomst i populationerne.

Undersøgelserne bidrager dog med vigtig viden om dødsårsager og forekomst af sygdomme, herunder zoonoser, og kan fungere som tidlige indikatorer på ændringer i sygdomsbilledet. Fortsat indsamling er derfor vigtig for at styrke overvågningen over tid.

Havpattedyr modtaget som faldvildt

Havpattedyr

Der blev i 2025 modtaget i alt 41 havpattedyr til undersøgelse, herunder 21 spættede sæler (*Phoca vitulina*), 5 gråsæler (*Halichoerus grypus*), 7 marsvin (*Phocoena phocoena*), 6 delfiner (heraf tre almindelige delfiner, *Delphinus delphis*, og én stribet delfin, *Stenella coeruleoalba*), én almindelig næbhval (*Hyperoodon ampullatus*) og én pukkelhval (*Megaptera novaeangliae*). Samtlige undersøgte havpattedyr blev testet negative for influenzavirus og morbillivirus. Én spættet sæl blev kasseret grundet manglende oplysninger.

Spættede sæler

Hos en betydelig andel af de undersøgte spættede sæler blev der påvist afmagring i kombination med betydelige parasitinfektioner, især lungeorm. I ni tilfælde var der massiv forekomst af lungeorm, og i fire af disse tilfælde samtidig infektion med både hjerteorm og lungeorm.

Én spættet sæl havde tegn på drukning som følge af bifangst.

Der blev i flere tilfælde påvist bakterielle infektioner. Én sæl havde bakteriel bughulebetændelse, hvor *Streptococcus phocae* blev påvist. En juvenil sæl var ligeledes afmagret og havde bughulebetændelse af ukendt årsag.

En juvenil spættet sæl havde en større byld i højre aksil med påvisning af *Streptococcus phocae*, som er kendt for at forårsage sårinfektioner og bylddannelse hos sæler. Der blev ikke identificeret en sikker indgangsport for infektionen.

Hos to sæler var alvorlig ledbetændelse det primære fund. Derudover blev to sælunger aflivet på baggrund

af henholdsvis traume (øjenskade), inficeret sår samt udtalt afmagring.

Hos en voksen han spættet sæl blev der påvist kronisk hjernebetændelse med udvikling af hydrocephalus. Forandringerne vurderes at have været langvarige og har medført betydelig afmagring. Der blev ikke påvist influenzavirus eller usutuvirus som årsag.

Gråsæler

Der blev i 2025 modtaget 5 gråsæler til undersøgelse.

En juvenil hun var afmagret og havde alvorlige sygdomsforandringer i form af et blødende mavesår af ukendt årsag.

En anden juvenil gråsæl var afmagret og blev aflivet af dyrevelfærdsmæssige hensyn. Det primære fund var et ældre, alvorligt inficeret sår i hovedet.

En yngre han, i under middel huld, døde som følge af massiv forekomst af lungeorm i bronkierne.

En yngre hun var i normalt huld og uden tegn på væsentlige sygdomsforandringer. Dødsårsagen vurderes at være drukning i forbindelse med fiskegrej.

En voksen han var skudt, antageligt med riffel, med et enkelt skud i venstre side af hovedet. Projektilet havde læderet nakken og den bagerste del af kraniet med udgangshul i højre side. Skuddet har været øjeblikkeligt dræbende. Sælen var i normalt huld og uden tegn på sygdom. På baggrund af mistanke om ulovlig nedlæggelse er sagen anmeldt til politiet af Naturstyrelsen.

Delfiner

Der blev obduceret i alt 6 delfiner modtaget til faldvildtovervågningen i 2025



Opmåling af delfin modtaget til faldvildtovervågningen i 2025

En yngre hun, almindelig delfin (*Delphinus delphis*), var afmagret. Ved undersøgelse af væv fra delfinen i mikroskop blev der påvist lungebetændelse med forandringer i bronkierne samt massiv forekomst af maveorm.

En afmagret almindelig delfin (*Delphinus delphis*) blev aflivet på grund af svækkelse. Der blev påvist lungebetændelse med forekomst af lungeorm. Derudover havde delfinen en lavgradig forekomst af hjerteorm samt en betydelig mængde maveorm.

En voksen han, almindelig delfin, var alvorligt afmagret og havde massiv forekomst af lungeorm i bronkierne, hvilket vurderes at være dødsårsagen. Histologisk blev der desuden påvist nyrelæsioner i form af kronisk nyrebetændelse.

En yngre hun, sribet delfin var afmagret og manglede alle indre organer (bortædt af ådselædere). Der blev påvist alvorlige forandringer i hjernestammen, idet der histologisk fandtes meningitis og perineuritis. Årsagen til forandringerne er ukendt. Delfinen testede negativ for influenzavirus.

En voksen og en yngre hun af hvidnæset delfin, blev fundet uden tegn på væsentlige sygdomsforandringer, der kunne relateres til dødsfaldet/strandingen. Begge havde milde lungelæsioner, formentlig relateret til lungeorm. Dyrene vurderes at være strandet i forbindelse med en periode med dårligt vejr.

Marsvin

Der er modtaget 7 marsvin i 2025.

To voksne marsvin (*Phocoena phocoena*) blev fundet med tegn på ydre traumer, herunder fraktur af skulderblad, brækkede ribben samt indre blødninger, herunder blødning i brysthulen. Skaderne kan muligvis skyldes angreb fra delfin i området på tidspunktet for fundet.

Tre marsvin (to yngre individer og én voksen han) havde tegn på drukning som følge af bifangst. Der blev påvist blodtilblandet skum i bronkierne, netaftegninger i hovedregionen samt traumatiske læsioner, herunder afskåret forluffe og beskadigede finner. Derudover var der mistanke om bifangst i yderligere ét tilfælde, men uden sikre diagnostiske fund.

To marsvin døde som følge af komplikationer i forbindelse med drægtighed. Det ene dyr var i fødsel eller i gang med at abortere et foster og havde samtidig kronisk galdegangsbetændelse forårsaget af leverikter. Det andet havde åben fødselskanal og et dødt foster i uterus, hvor fosterdøden vurderes at være indtruffet nogen tid før dødsfaldet.

Andre hvaler

En almindelig næbhval blev fundet i stærkt afmagret tilstand med kronisk tarmbetændelse (enterocolitis) samt bylddannelse i tilknytning til tarmen.

En pukkelhval var ligeledes svært afmagret med tom mave- og tarmkanal samt massiv intestinal parasitinfektion med såkaldte kradsere (acanthocephaler). Infektionen vurderes at have bidraget væsentligt til kakeksi og død hos dyret. De udtagne tarmparasitter blev på baggrund af morfologisk vurdering identificeret som *Bolbosoma* spp. *Bolbosoma* er en slægt af acanthocephaler, hvor de voksne stadier er fast forankret i gastrointestinalslihinden. Parasitterne er tidligere beskrevet hos marine pattedyr, særligt hvaler, og det er veldokumenteret, at massive infektioner kan være forbundet med alvorlig sygdom. Arten *Bolbosoma turbinella* er blandt andet rapporteret fra flere bardehvaler, herunder pukkelhval.



Obduktion af Pukkelhval ved Kaløvig

Generel sundhedstilstand hos havpattedyr i Danmark

Der var usædvanligt stor artsvariation blandt havpattedyr undersøgt i 2025. Især obduktion af store hvaler er en ekstremt resursekrævende opgave, som

kræver koordination og samarbejde mellem mange institutioner i Danmark.

Der blev i 2025 undersøgt sæler, marsvin, delfiner samt flere større hvaler. Generelt var afmagring og parasitinfektioner hyppige fund, særligt hos sæler og delfiner, hvor alvorlige infektioner med lungeorm ofte vurderedes at have væsentlig betydning for dyrenes sygdomsforløb og dødsfald. Der blev desuden påvist enkelte bakterielle infektioner, herunder tilfælde med *Streptococcus phocae* hos spættede sæler. Flere marsvin døde som følge af bifangst, mens andre tilfælde omfattede traumer eller komplikationer relateret til drægtighed og fødsel. Hos de større hvaler blev der påvist alvorlig afmagring i kombination med kroniske sygdomsforandringer og omfattende parasitinfektioner. Samtlige undersøgte havpattedyr testede negative for influenzavirus og morbillivirus. Et enkelt tilfælde gav anledning til yderligere myndighedsmæssig opfølgning, herunder mistanke om ulovlig nedskydning af en gråsæl.

3

Anden overvågning og projekter

De overvågnings- og forskningsaktiviteter, der er beskrevet i dette afsnit, er ikke direkte finansieret af bevilling til faldvildtordningen, men materiale fra faldvildtovervågningen bidrager med data og materiale. Patologivagten tilstræber, at materiale, der indsamles i forbindelse med faldvildtordningen, indgår i så mange relevante overvågnings- og forskningsmæssige sammenhænge som muligt.

I 2025 har Patologivagten videreformidlet materiale eller/og data fra faldvildt til SSI, DTU, Naturhistorisk Museum i København og Aarhus Universitet. I dette afsnit beskrives væsentlige overvågnings- og forskningsmæssige aktiviteter i relation til faldvildtundersøgelserne.

Aktiv overvågning

Aktiv overvågning betyder, at der aktivt søges efter en bestemt sygdom eller lidelse hos dyr ved målrettet indsamling af materiale fra udvalgte vildtarter. Ofte vil indsamling af prøver fra tilsyneladende raske dyr indgå i aktiv overvågning. Dette kan omfatte regulerede eller jagtskudte dyr og trafikdræbte dyr.

Aktiv overvågning er ikke økonomisk dækket af faldvildtovervågningen, men Patologivagten varetager, så vidt det er muligt, opgaver i forbindelse med aktive overvågningsopgaver i vildt. Der er flere årsager til, at denne type opgaver prioriteres, når det er muligt – for eksempel i forbindelse med forskningsprojekter eller zoonoseovervågningsopgaver. Aktiv overvågning kan bidrage til:

- at påvise sygdomsårsager, der ikke forårsager øget dødelighed, herunder subkliniske problemer (f.eks. reproduktionsproblemer, pelsproblemer eller dårlig trivsel).
- at indsamle materiale af særlig høj kvalitet med henblik på sygdomsundersøgelser. Eksempelvis blodprøver af god kvalitet.

- at undersøge forekomsten/niveauet af specifikke mikroorganismer eller giftstoffer i den raske population med henblik på at evaluere deres betydning i forhold til Vildtsundhed.
- at evaluere sygdomsproblemets omfang eller betydning.
- at evaluere behovet og mulighederne for vildtforvaltningsmæssige tiltag eller andre indgreb.
- viden om forekomst af lejlighedsfund hos forskellige arter. Dette bidrager til kompetenceudvikling for patologer, der obduserer faldvildt, og danner grundlag for vidensbaseret fortolkning af patologiske fund i faldvildt.

Overvågning af rævens dværgbændelorm

Materiale fra faldvildtovervågningen indgår i overvågningen af rævens dværgbændelorm (*Echinococcus multilocularis*).

I et samarbejde mellem Fødevarestyrelsen og Statens Serum Institut indsamles danske ræve fra hele landet for at undersøge, om de danske ræve bærer parasitten kaldet rævens dværgbændelorm. I takt med, at de modtagne ræve testes, kan vi vurdere, hvor stor en andel af de undersøgte ræve, der er inficerede med parasitten, samt hvilke områder i landet rævene er indleveret fra.

Tønder Kommune i 2025 var positiv for *Trichinella pseudospiralis*. Dette svarer til en national forekomst på 0,3% og en lokal forekomst på 2,1% i Tønder Kommune. Forekomsten af *Trichinella* spp. vurderes fortsat meget lav. Resultaterne understøtter behovet for fortsat overvågning med henblik på at følge udviklingen i udbredelse og forekomst.

Trichinella pseudospiralis er en potentielt zoonotisk trikinart, der adskiller sig fra de klassiske kapseldannende arter ved ikke at danne kapsler i muskulaturen. Arten kan inficere både pattedyr og fugle og indgår i en sylvatisk smittekæde. Infektion sker ved indtagelse af rått eller utilstrækkeligt varmebehandlet kød indeholdende levende larver. *T. pseudospiralis* er tidligere påvist i vildtlevende mink i Danmark.

Undersøgelse af forekomsten af Bluetongue og EHD virus i vildtlevende hjorte i Danmark

Foreløbig status på jagtsæson 2024/2025
Undersøgelser af forekomsten af bluetongue og Epizootic Haemorrhagic Disease (EHD) virus i vildtlevende hjorte i Danmark varetages i samarbejde mellem Patologivagten på KU, Fødevarestyrelsen, SSI.

I 2024 er igangsat indsamling af prøver fra vildtlevende drøvtyggere med det formål at undersøge prøver som supplement til den eksisterende bluetongue overvågning, samt vurdering af, om vilde drøvtyggere har betydning som reservoircædere.

I 2025 blev der udarbejdet et specialeprojekt af Juliet Zarrin Watson vedrørende forekomst og udbredelse af bluetongue-virus serotype 3 (BTV-3) hos vilde drøvtyggere i Danmark. Projektet blev vejledt af Anne Sofie Hammer (KU) og Christina Lazov (SSI) og havde særligt fokus på hjortevildts potentielle rolle som reservoir for infektionen.

I alt blev der analyseret 424 blodprøver fra kronvildt, dådyr, rådyr og sika (samt i mindre omfang muflon og tauroskvæg) indsamlet over jagtsæsonerne 2024/25 og 2025/26. Prøverne blev undersøgt for BTV-3 RNA ved RT-qPCR samt for antistoffer ved ELISA.

Resultaterne viste en mindre, ikke-signifikant stigning i seroprævalens mellem de to sæsoner, mens antallet af PCR-positive dyr faldt fra 25 i 2024/25 til ingen påvisninger i 2025/26. Samlet set indikerer resultaterne, at vilde drøvtyggere ikke fungerer som et vedvarende reservoir for BTV-3 i Danmark. Det kan dog ikke udelukkes, at vilde drøvtyggere kan spille en rolle i kortvarig viruscirkulation i perioder med høj smitteforekomst hos husdyr. Fortsat overvågning anbefales for at styrke vidensgrundlaget for sygdommens epidemiologi i danske vildtbestande.

Der blev samlet flere prøver ind end det antal, der var planlagt undersøgt i projektet, både for at sikre tilstrækkeligt med data, og fordi nogen af prøverne har vist sig at være af en kvalitet, så de ikke kan analyseres. Typisk på grund af koagulation eller hæmolyse.



Der blev indsamlet prøver fra relevante arter (kronvildt, dåvildt, råvildt, sikavildt og muflon) i forbindelse med jagt.

Projekt vedrørende blodbårne infektioner hos råvildt og sygdomsovervågning af rådyrbestande

I 2024 starter en ny prøveindsamling med henblik på at undersøge betydningen af flere forskellige

blodbårne infektioner hos rådyr herunder også blodbårne bakterier, herunder *Anaplasma* og *Bartonella* arter.

Disse infektionssygdomme kan forårsage nedsat immunforsvar og svækkelse hos dyr og mennesker. Formålet med undersøgelsen er at få en bedre forståelse for hvilke blodbårne infektioner, der forekommer hos danske rådyr, og om de er forbundet med sygdom. De nye metoder, der anvendes, muliggør undersøgelse for flere forskellige typer infektioner, og om det kan have betydning, at der forekommer flere samtidige infektioner. Undersøgelserne kan også give mere viden om geografiske forskelle i forekomsten af disse infektioner hos dyrene. For at undersøge udviklingen i forekomst af blodbårne infektioner over tid, vil vi også undersøge arkiverede prøver fra 2008-2010. Undersøgelserne af blodbårne infektioner foregår i samarbejde mellem Patologivagten på KU og SSI. Denne nye projektaktivitet er mulig takket være støtte fra Jægerens Naturfond. [Virus hos rovdyr \(CARNIVORANS-projektet\)](#)

Som led i overvågning af virus hos vilde rovdyr er der undersøgt prøver fra bl.a. ræv, mink, odder og mårdyr fra Danmark i perioden 2022–2025.

Der blev påvist parvovirus hos enkelte ræve samt udbredt forekomst af Aleutian mink disease hos mink, hvor ca. en tredjedel af de undersøgte dyr var positive. Særligt på Bornholm blev der fundet en høj forekomst. Virus blev også påvist i flåter fra inficerede mink, hvilket tyder på mulig spredning via parasitter.

Bredere analyser af virusindhold i afføringsprøver viste, at både ræve og mink bærer en stor variation af virus, herunder både kendte og nye typer. Nogle af disse stammer fra byttedyr og afspejler fødeindtag, mens andre kan inficere rovdyr.

Fundene viser, at vilde rovdyr kan fungere som værter for en række virus, herunder virus med potentiale for smitte mellem arter. Den sundhedsmæssige betydning er endnu ikke fuldt afklaret, men resultaterne bidrager til en styrket overvågning af sygdomme i danske vildtbestande.

Data from 2024 were published in *Pathogens*:

<https://doi.org/10.3390/pathogens14080734>

Authors: Nefeli Vasileiou¹, Joost Theo Petra Verhoeven², Anna Cecilie Boldt Eiersted³, Tim Kåre Jensen³, Anne Sofie Vedsted Hammer³, Marta Canuti¹

Undersøgelser af flåter og virus - ARBO-WATCH projektet

Som led i ARBO-WATCH er der undersøgt flåter indsamlet fra dødfundne vilde dyr og miljøet i Danmark i perioden 2022–2025 for forekomst af virus. I alt blev over 500 flåter analyseret, heraf også flåter indsamlet fra faldvildt. Der blev ikke påvist visse kendte sygdomsfremkaldende virusgrupper (fx flavivirus).

Der blev derimod fundet flere andre virus i flåter, herunder både kendte og hidtil ukendte typer. Nogle af disse blev fundet i almindelige skovflåter (*Ixodes ricinus*) fra blandt andet fugle, rådyr og pindsvin. Derudover blev der identificeret en ny virus, foreløbigt benævnt *Esrum virus*, i flåter fra bl.a. ræv, mink og pindsvin.

Supplerende analyser, hvor alt arvemateriale i flåterne blev undersøgt, viste en stor variation af virus, herunder både virus, der inficerer dyr, og virus, der kun findes i insekter.

Foreløbige fund viser, at flåter i Danmark kan bære en bred vifte af virus, herunder nye og uventede typer. Den sundhedsmæssige betydning for dyr og mennesker er endnu ikke fuldt afklaret, men resultaterne bidrager til en bedre beredskab og overvågning af flåtbårne sygdomme.

Karakterisering af *Helicobacter* spp i mavetarmkanalen

I et samarbejdsprojekt med Center for Evolutionary Hologenomics, Globe Institutet, KU indsamles vævsprøver fra obducerede havpattedyr og fra landlevende rovdyr til et større projekt om identifikation og karakterisering af *Helicobacter* spp i

mavetarmkanalen. *Helicobacter pylori*, som findes hos mennesket, er en kendt årsag til mavesår. Blandt rovdyr ses mange forskellige *Helicobacter* arter, men deres betydning er i mange tilfælde uvis.

Data præsenteret ved den 1. internationale onlinekonference om veterinærvidenskab, Virusdagen 2025, and ESCMID Global 2026. Forfattere: Nefeli Vasileiou¹, Joost Theo Petra Verhoeven², Anna Cecilie Boldt Eiersted³, Graham John Belsham¹, Helena Mejer³, Ida Broman Nielsen², Kasper Thorup⁴, Karen Angeliki Krogfelt⁶, Lene Jung Kjæ⁵, Rene' Bødker⁵, Mita Eva Sengupta³, Tim Kåre Jensen³, Anna-Sofie Stensgaard, Anne Sofie Vedsted Hammer³, Marta Canuti¹

4

Konklusioner

Generelt er sundhedstilstanden i de danske vildtbestande god, men undersøgelserne påviser fortsat forekomst af alvorlige smitsomme sygdomme hos vildt. Overvågning af disse sygdomme udgør et vigtigt grundlag for vidensbaseret rådgivning og forvaltning.

Undersøgelse af faunakriminalitet var i 2025 en vigtig, men meget ressourcekrævende opgave for dyrlæger tilknyttet faldvildtovervågningen. Der blev desværre igen påvist tilfælde af ulovlig forgiftning og anden ulovlig aflivning af vilde dyr. I 2025 fortsatte udbruddet af højpatogen aviær influenza (HPAI). Det vurderes, at HPAI er dødsårsagen hos de fugle, der er testet positive. I 2025 er HPAI også påvist som dødsårsag hos en ræv.

Hos ræve modtaget til undersøgelse er der også i 2025 påvist en række forskellige infektionssygdomme, der kan påvirke bestanden og potentielt smitte til mennesker og/eller hunde. Dette omfatter udover HPAI, fransk hjerteorm, hundesyge, ræveskab og rævens dværgbændelorm. Rævebestanden har i de seneste år været faldende, og det kan ikke udelukkes, at infektionssygdomme er medvirkende årsag til dette.

Rådyr udgør den største gruppe af landpattedyr, der modtages til faldvildtovervågningen. Mange af de modtagne rådyr var afmagrede og havde tegn på kronisk diarre. Der er stadig begrænset viden om, hvad der forårsager alvorlig diarre hos rådyr, men materiale indsamlet fra de modtagne dyr er arkiveret og kan fremadrettet indgå i forskningsmæssige undersøgelser af sygdomsårsager hos råvildt. Hos en del rådyr var den påviste dødsårsag infektion med parasitter, herunder alvorlige infektioner med lungeorm hos især unge dyr og flere tilfælde af lungebetændelse forårsaget af inhalation af svælgbremser. Lungeorm kan spredes mellem dyrene, hvis bestanden er tæt, eller i områder, hvor der fodres, og dyrene samles om foderpladser.

Tak

Faldvildtovervågningen var i 2025 finansieret af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Miljøstyrelsen finansierer projektaktiviteter vedrørende blodprøver som redskab til at vurdere som sundhed i rådyrbestande og Jægerne Naturfond finansierer projektaktiviteter vedrørende blodbårne parasitter hos rådyr. Miljøstyrelsens Bekæmpelsesmiddelforskningsprogram finansierer projektet om harernes sundhedstilstand.

Fødevarestyrelsen finansierer analyse af materiale for lovomhandlede sygdomme, herunder rævens dværgbændelorm, COVID, rabies, influenza og West Nile og bluetongue virus.

Aktive jægere og borgere takkes for deres indsats med indsamling af materiale til undersøgelse. Faldvildtordningen er baseret på, at jægere og andre interesserede kender til ordningen og sender eller indleverer dødfundne vilde dyr til undersøgelse. Undersøgelser af dødfundet vildt organer gennemføres uden beregning for indsender, men ordningen har altid været helt afhængig af, at der findes engagerede personer, der af egen lomme vil dække omkostningerne ved at sende vildt til undersøgelse eller indlevere dette personligt.

Naturstyrelsen takkes for at stille frysere til rådighed og for hjælp med indsamling af prøvemateriale til projekter, samt kontakter til deltagelse i jagter og hjælp med indsamling af større havpattedyr, hjortevildt mm. Det er blandt andet takket være denne løsning, at der igen i 2025 igen har været en lille stigning i antallet af kronvildt, der indgår i overvågningen.

Kollegaer fra Københavns Universitet, Aarhus Universitet samt Fiskerimuseet takkes for deltagelse i forbindelse med obduktioner af havpattedyr.